

Magyar Nemzeti Tanács

Национални савет мађарске националне мањине • Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine
National Council of the Hungarian Ethnic Minority

VAJDASÁGI MAGYAR MÉDIASTRATÉGIA

2011-2016

2011. november

I. BEVEZETŐ

Az Alkotmányban szavatolt anyanyelvű tájékoztatás - az oktatás, a művelődés, a hivatalos nyelv- és íráshasználat mellett - kulcsfontosságú a vajdasági magyar közösség számára. A Szerb Köztársaság Alkotmánya (75. szakasz) kimondja: A nemzeti kisebbségek tagjai kollektív jogaik által, közvetlenül vagy képviselőik révén részt vesznek a döntéshozatalban, vagy önmaguk döntenek a kultúrájukra, oktatásukra, tájékoztatásukra, nyelvük és írásuk hivatalos használatára vonatkozó egyes kérdésekről, a törvénnyel összhangban.

Minden állampolgárnak joga van a sajtó útján közölni alkotásait, nézeteit, amennyiben azok nem sértik a Szerb Köztársaság alkotmányos rendjét. A sajtószabadság és szólásszabadság elemi, demokratikus követelmény. De a szólásszabadságnak csak akkor lehet igazán értelme és eredménye a magyar közösség számára, ha párosul a szólás esélyével is, a magyarul szólás, tájékoztatás és vélemény-nyilvánítás tényleges lehetőségével. Az anyanyelvű tájékoztatás, tájékozódás és szabad információ-áramlás rendkívül fontos nemzeti öntudat-erősítő, közösségfenntartó és érdekérvényesítő tényező a vajdasági magyarság számára.

A nemzeti tanácsokról szóló törvény elfogadásával újabb lehetőségek nyíltak a magyar nyelvű nyomtatott és elektronikus média hatékonyabb megszervezésére és fejlesztésére. Ennek egyik előfeltétele egy olyan médiafejlesztési stratégia kidolgozása, amely a helyzetfelmérésen, a tendenciák értékelésén alapszik, továbbá meghatározza azokat a középtávú célokat, amelyek megvalósítására konkrét programokat irányoz elő. A fennmaradásra csak akkor van esély, ha összefognak a szerkesztőségek, a politikum és a civil szervezetek. Ez a dokumentum megjelöli a legfontosabb közösségi érdekeket, a nemzeti jelentőségű intézményeket, a közösségi tevékenység alapelveit és módozatait, a fejlesztés irányait, valamint a Magyar Nemzeti Tanács legfontosabb feladatait a média területén. A jelölt időszakban útvezető az ésszerű, működőképes vajdasági magyar médiarendszer kialakításában, amely felöleli egész Vajdaságot, ugyanakkor kapcsolatban van a Kárpát-medence magyar médiahálózatával is.

II. HELYZETKÉP - TENDENCIÁK

A nemzeti identitáspolitika fontos színtere a média, és kiemelkedő szerepe van az identitás megőrzésében, ezért lényeges, hogy a megjelent tartalmak mit és hogyan közvetítenek a kisebbségi közösség tagjainak. De ahhoz, hogy feladatait teljesítésével eredményesen szolgálja a közösséget, a médiának törekednie kell arra is, hogy minél több fogyasztóhoz eljusson, és nem kevésbé arra, hogy mindenütt, ahova eljut, „fogyasszák” is.

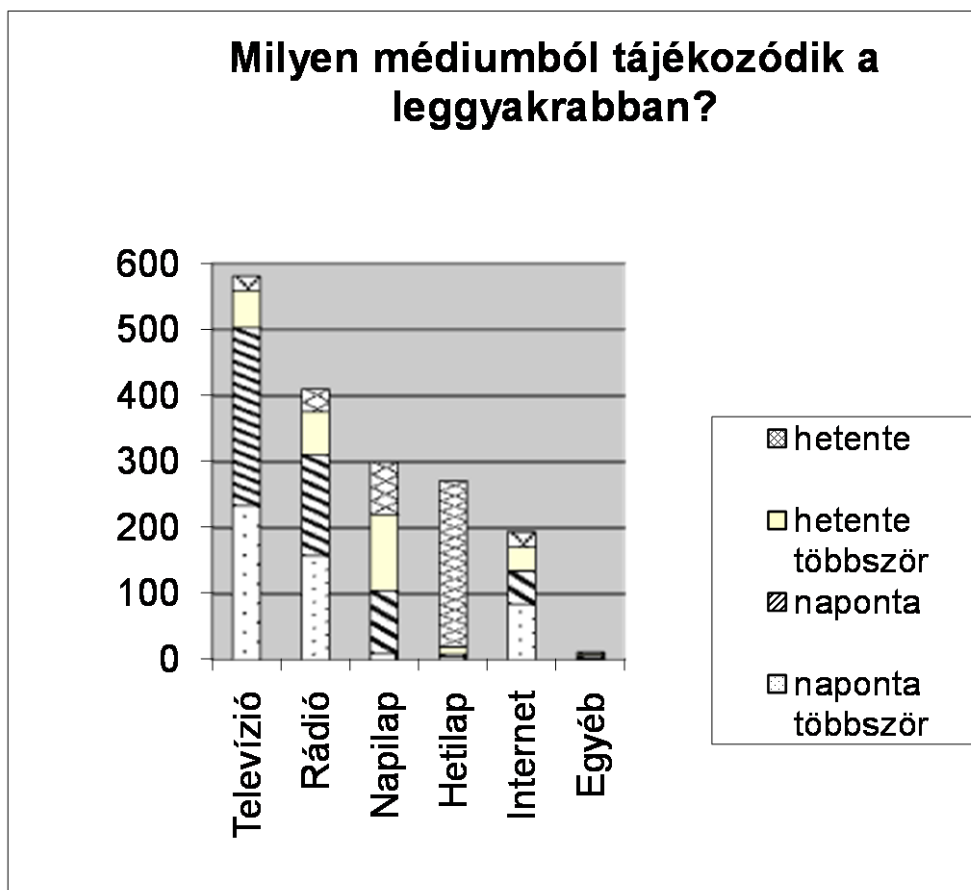
A közvélemény-kutatások szerint a vajdasági magyarság zöme elősorban televíziót néz és rádiót hallgat, esetleg napilapot olvas, de az írott sajtó és az internet mindenképpen háttérbe szorul az elektronikus média mögött. A Magyar Nemzeti Tanács megbízásából a Regionális Tudományi Társaság (Szabadka) 2011 szeptemberében az egész vajdasági magyarságot felölelő reprezentatív mintán alapuló közvélemény-kutatást végzett a lakosság médiafogyasztási szokásairól és igényeiről. A kutatás¹ adatai azt mutatják, hogy a megkérdezettek zöme (50%-uk gyakran, további 44%-uk ritkábban) a vajdasági magyar médiából tájékozódik. 65%-uk a magyarországi média rendszeres fogyasztója is. Ugyanakkor a vajdasági szerb médiából a megkérdezettek 32%-a tájékozódik gyakran, a többség ritkán, vagy egyáltalán nem. 2007-ben a megkérdezettek 28%-a válaszolta, hogy gyakran tájékozódik szerb médiából, a gyakori magyar médiafogyasztók aránya 64% volt.

¹ Regionális Tudományi Társaság (Szabadka): Médiafogyasztási szokások és igények Vajdaságban, 2011

Tehát a szerb média felé fordulás tapasztalható. Erre feltétlenül reagálni kell, és megakadályozni, hogy tartósan elhódítsa a vajdasági magyar médiafogyasztók jelentősebb részét.

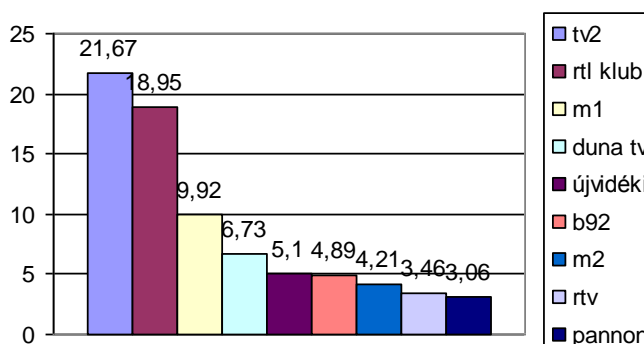
Változatlanul a televízió a legnépszerűbb médium, hiszen a válaszadók 96%-a naponta több-kevesebb időt tölt a képernyő előtt. 52%-uk nézi az Újvidéki Televízió magyar adását, 25%-uk a Pannon TV, 7%-uk a Mozaik TV műsorát. Ezek a százalékarányok nagyjából megegyeznek az elérhetőségi adatokkal.

A televízió egyben az első számú tájékozási eszköz.

A vajdaságiak legszívesebben a magyarországi televíziók műsoraiból tájékoznak. A rangsor első helyezettjei azonosak a 2007-ben végzett felméréskor kapott eredményekkel: a TV2, az RTL klub, az M1 és a Duna TV vezetnek, majd következnek az Újvidéki TV. A Pannon TV a 9. helyezett, a Mozaik TV a 22.

Mely TV-ből tájékozik leggyakrabban?

Az ábrán felsoroltakon kívül még számos, a kábel- és műholdas rendszerben fogható helyi és külföldi televíziót neveztek meg a válaszadók, de közöttük vannak az országos sugárzású szerbiai adók is. Feltehetően éppen a gazdag kínálat és a bővülő választási lehetőség következménye, hogy megcsappant a vezető TV csatornák közönsége.

Mely televízió műsorából tájékozik leggyakrabban?²

Sorsz.	Tévédó	% 2007	% 2011
1.	TV2	53,78	21,67
2.	RTL klub	45,94	18,95
3.	M1	31,33	9,92
4.	Duna TV	20,82	6,73
5.	Újvidéki TV	19,05	5,10
6.	B92	12,00	4,89
7.	M2	10,44	4,21
8.	RTV 1		3,46
9.	Pannon TV		3,06
....			
20./22.	Mozaik TV	1,13	0,54

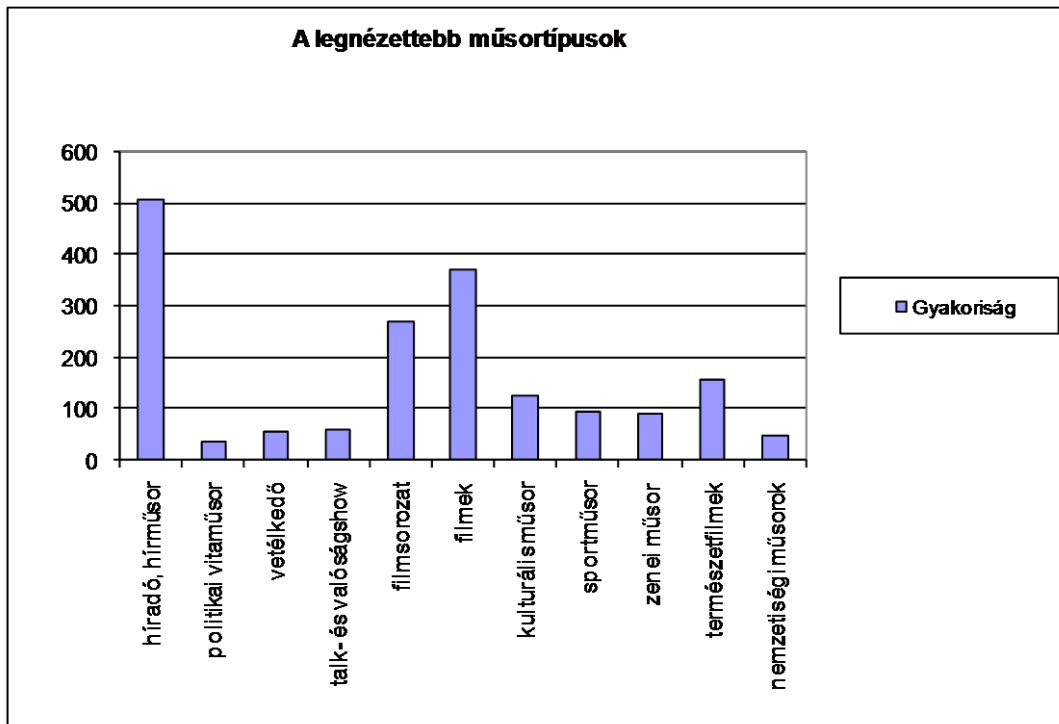
A magyarországi televíziók nagy arányú nézettsége részint könnyebb elérhetőségüknek tudható be, amit a következő ábra szemléltet.

A megkérdezettek 80-87%-a számára elérhetők a magyar TV csatornák. Az Újvidéki TV magyar adását 71%-uk fogja, a Pannon TV-t 54, a Mozaik TV-t 25%-uk.

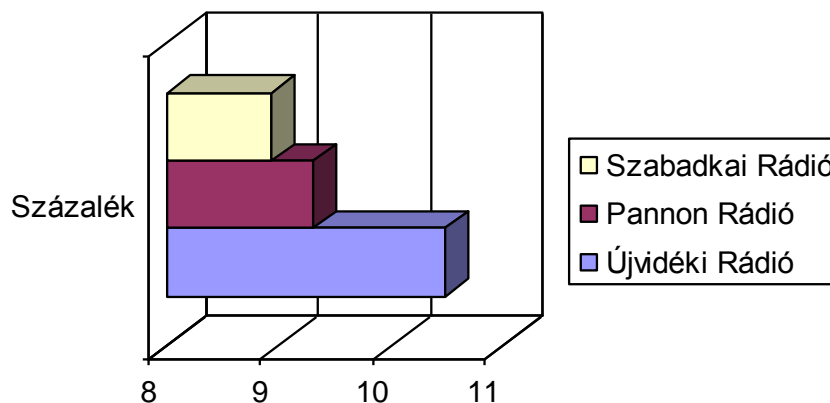
Legtöbben híradót, hírműsorokat néznek a leggyakrabban (22%). A második legnépszerűbb kategória a filmek (16%), majd a sorozatok (12%). A legkevésbé népszerűek a politikai vitaműsorok, melyek nézettsége mindössze 1,5%.

² A százalékérték azt mutatja, hogy a megkérdezettek hány százaléka említi meg az adott TV csatornát

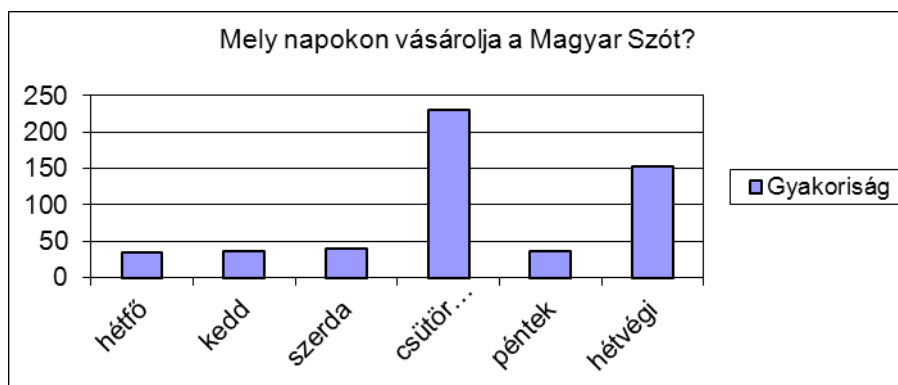
A megkérdezettek 79%-a hallgat rádiót, akár passzívan is, más tevékenység mellett. 2007-ben a Szabadkai Rádió volt a legnépszerűbb, utána az Újvidéki, a Sláger és a Kossuth Rádió következett. Az idei felmérés szerint az Újvidéki Rádió a leggyakrabban hallgatott, majd a Pannon, a Szabadkai, a Radio S és az MR1.

Leggyakrabban hallgatott rádiók

Több magyarországi, vajdasági lokális, valamint néhány szerb rádiót is szívesen hallgatnak a vajdasági magyarok. 2007 óta megcsappant a helyi jellegű rádiók népszerűsége, és helyükbe, igen magas helyezettséggel, szerb rádiók kerültek. Népszerűek a kereskedelmi és zene-rádiók, ami a vajdasági magyarság növekvő szórakozási igényeire utal.

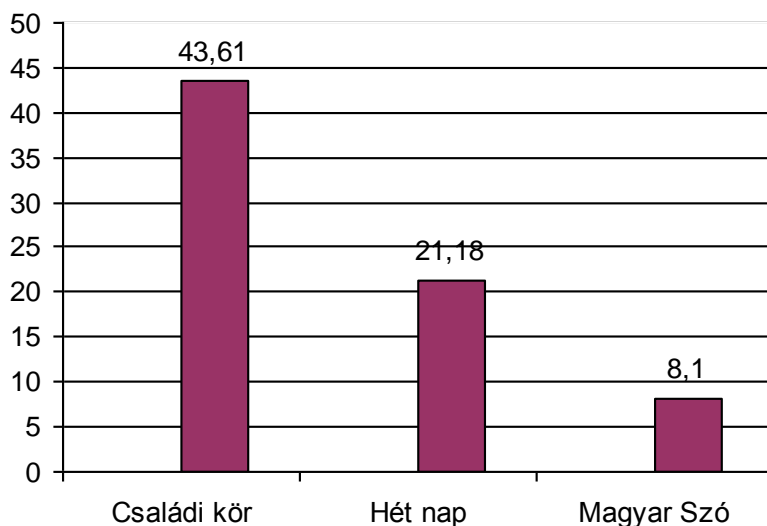
Nyomtatott sajtót közösségünk 28%-a olvas rendszeresen, napilapot 19%-a, csaknem egynegyede nem olvas újságot. Az újságolvasók között a legtöbben a Magyar Szót preferálják (52%), 10%-al kevesebben, mint 2007-ben (62%), ezt követi a Blic, akár 2007-ben (12%) is, de megnövekedett részesedéssel (20%). A vásárlás gyakoriságát illetően a többség (53%) hetente egyszer, vagy néhány alkalommal vesz napilapot, beleértve a Magyar Szót is.

A témák közül a politika, illetve a belföldi hírek iránt a legnagyobb az érdeklődés, de hasonló arányban válaszolták azt, hogy minden rovatot olvasnak. Viszonylag sokan kedvelik a sport-, valamint a művelődési és a külföldi híreket is, akárcsak négy évvel ezelőtt.

A legolvasottabb hetilap a Családi Kör (44%), majd a Hét Nap (21%). Az olvasók 8%-a a Magyar Szót is hetilapnak tartja, és valójában valamely heti melléklete vonzza. A fenti ábrán megfigyelhető, hogy legtöbben a csütörtöki számot vásárolják, amelyben elsősorban a tévé- és rádióműsort is tartalmazó melléklet keresett.

Melyik hetilapból tájékozódik leggyakrabban?

Folyóiratot a megkérdezettek több, mint a fele egyáltalán nem olvas, és alig 25%-uk olvas magyar folyóiratot. Biztató viszont, hogy 2007-hez képest több a gyermeklapok olvasója: a Jó Pajtásnak 40%, a Mézeskalácsnak 46%. Négy évvel ezelőtt ezek a mutatók 30% körül alakultak.

Az internetes tartalmak térhódítása egyre erőteljesebb ugyan, azonban a megkérdezettek mindössze 29%-a él rendszeresen ezzel a tájékozási lehetőséggel. Jóllehet ez nagy

előrelépés 2007 óta, amikor a megkérdezettek mindössze 20%-a használt számítógépet, és azoknak is csak a fele böngészte a világhálót. De a napi- és hetilapok, illetve a hírlevelek számítógépes olvasása nem elég elterjedt, az internetezés sem kielégítő. Az adatok ugyanis arra utalnak, hogy a vajdasági magyarság 59%-a egyáltalán nem használja a számítógépet tájékozódásra.

A médiakínálatot illetően annak érdekében, hogy a vajdasági magyar tájékoztatási rendszer szereplőiről áttekinthető képet kapjunk, célszerű csoportosítani azokat:

1. nyomtatott sajtó,
2. elektronikus média,
3. internetes sajtó

II.1. NYOMTATOTT SAJTÓ

A nyomtatott sajtót sokan temetik. Annak idején a rádió és a tévé okozott riadalmat a nyomdásztársadalomban, majd a 90-es években az online média megjelenése. Mostanság újabb veszély az IT és a mobil hálózatok, továbbá az e-könyv formátum. Szakértők szerint a papírújság „maga hozta magát válságos helyzetbe azzal, hogy az elmúlt tizenöt évben képtelen volt alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez, lustán dagonyázott a mocsárban, fittyet hányt az internetre, nem innovált, nem lépett, nem változtatott az addig bevált üzleti modelljein.”³ Mégis, a globális pénzügyi válság ellenére 2008-ban 1,3%-kal nőtt a terjesztett lapok száma a világon, ami rációzott a nyomtatott sajtó haláláról szóló elméletekre. Annak ellenére sem csökkent a napilapok száma, hogy ma már rengetegen az internetről tájékozódnak. Sokan azt gondolják, hogy azért nem halt még ki a nyomtatott sajtó, mert az emberek szeretik lapozgatni, szeretik az illatát stb. Hiszen az újságot nyugodtan olvasgathatjuk akár az ágyban, vagy a lakás legkisebb helyiségében, míg a számítógéppel elég körülményes az ágyba bújni.

A vajdasági magyar **nyomtatott sajtó** keretében az alábbi kategóriákat vizsgáljuk:

- a. napilap,
- b. hetilapok,
- c. kistérségi kiadványok,
- d. folyóiratok, egyházi lapok

II.1/a Napilap

Az 1944 óta létező **Magyar Szó** a vajdasági magyarság egyetlen napilapja és egyik legfontosabb azonosságtudat-megőrző intézménye. Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft. A megjelenések száma évente 300–310 (ünnepnapoktól függően). Hétköznapi számai 20 oldalon jelennek meg, a szombat-vasárnapi összevont kiadás pedig 44–52 oldalon.

„...A '60-as és '70-es években a Magyar Szó volt a világ legjobb magyar nyelvű napilapja” – írta Dr. Kiszely István őstörténet-kutató, A magyar ember I-II. c. könyvében. A Forumnak mintegy 1500 foglalkoztatottja volt (zömmel magyarok), a napilap átlagos kinyomtatott példányszáma 1965-70-ben hétköznaponként 35000 körül mozgott, a vasárnapi szám meghaladta a 62300-at.

³ http://index.hu/tech/net/2009/06/13/ki_olte_meg_a_nyomtatott_sajtot/

**Magyar Szó átlagos példányszáma
(szerkesztőségi archív adatok)**

Év	Hétköznap	Vasárnap	Év	Hétköznap	Vasárnap
1960	35 190	54 713	1985	30 429	53 519
1965	34 276	62 363	1990	24 033	43 031
1970	34 990	53 050	1995	15 529	Nincs adat
1975	32 803	54 141	2000	12 669	Nincs adat
1980	31 886	53 140	2010	3 051	18 118

A 2011-es adatok szerint a naponta ténylegesen eladott példányszám (az előfizetettekkel együtt) hétköznap alig haladja meg a kétezret, a TV műsort is tartalmazó csütörtöki, valamint a hétvégi számból 15000-17000 kel el.

**Lapeladás összehasonlító kimutatása 2010/2011 január-június időszakban
(Magyar Szó Lapkiadó Kft. Lapterjesztés adatai alapján)**

	2010.I.-VI,	2011.I.-VI.	Index 2011/2010
Összesített példányszám			
Megjelenés száma	149	149	
Átlag kinyomott	10 637	10 478	98,51
Átlag elkelt	7 802	7 863	100,78
Átlag remittenda	2 835	2 615	92,24
Hétköznapi példányszám			
Átlag elkelt hétköznap	3 051	3 061	100,33
Átlag előfizetés	1 026	976	95,13
Átlag ingyen példány	516	681	131,98
Átlag Képes Ifjúság akció	0	321	-
Átlag hétköznapi eladás	1 509	1 083	71,77
Csütörtöki példányszám			
Átlag elkelt csütörtök	16 299	16 320	100,13
Átlag előfizetés	1 026	976	95,13
Átlag ingyen példány	516	681	131,98
Átlag csütörtöki eladás	14 757	14 663	99,36
Hétvégi példányszám			
Átlag elkelt hétvége	18 118	17 893	98,76
Átlag előfizetés	1 026	976	95,13
Átlag ingyen példány	516	681	131,98
Átlag hétvégi eladás	16 576	16 236	97,95
Képes Ifjúság példányszám			
Megjelenés száma	24	21	
Átlag kinyomott	3 591	4 456	124,09
Átlag ingyen akció	0	1 500	-
Átlag eladott	2 661	2 048	76,96

A Magyar Szó heti mellékletei a következők: Sportvilág (hétfő), Magvető (kedd), Tarka Világ (csütörtök), Teátrum (havonta egy péntek), Gyógykalauz (havonta egy péntek), Hétvége (szombat). Az Üveggolyó (hétfő) és a Kilátó (szombat) a Magyar Szó két művelődési melléklete.

2004 óta a napilap a Magyar Szó Kft. keretében működik, melynek alapítója a Magyar Nemzeti Tanács.

A gyermek- és az ifjúsági sajtó is a Magyar Szó Lapkiadó Kft. kiadványai. A **Képes Ifjúság** egykor a fiatal értelmiségiek megmutatkozási lehetősége volt, szerkesztőségéből neves írók, újságírók kerültek ki. Pédányyszáma a hetvenes években a tízezret is elérte. 2005-től a Magyar Szó szerdai melléklete.

A **Jó Pajtás** jelenleg a világ egyetlen magyar nyelvű gyermekhetilapja, a **Mézeskalács** az óvodások és kisiskolások havilapja. Ezek fokozatosan alakultak át oktató-nevelő és tananyagpótló lapokká, melyeknek elsődleges célja, hogy anyanyelvüket a magyar gyermekek a nehéz körülmények között is minél jobban megtanulják, ugyanakkor számos olyan ismeretanyagot nyújtanak az olvasóknak, ami a tantervekből kimaradt. A lapok tulajdonosa eleinte közvetlenül az állam volt, később a Forum Lapkiadó Vállalat, majd a szerkesztőség dolgozói által alapított magánvállalat. 2008 szeptembere óta mindkettő a Magyar Szó Lapkiadó Kft. része. A Jó Pajtás a tanévben hetente, azaz évente 38-42-szer 1800 példányszámban jelenik meg 36 oldal terjedelemben. A 36 oldalas Mézeskalácsot a tanévben havonta (évente 10-szer), 4000 példányszámban nyomtatják. A remittenda szinte nulla, ugyanis a példányszámot előrendelés alapján állapítják meg.

A modernkori irányzatok szellemében a Magyar Szó folyamatosan fejleszti honlapját és internetes megjelenését. A Magyar Szó Online internetes kiadás mintegy 6000 egyedi látogatót vonz naponta. 54%-uk szerbiai, 24%-uk Magyarországról kattint a honlapra, de számos olvasója van Németországból, Kanadából, Ausztriából, az Egyesült Államokból, Romániából, Ausztráliából, Svédországból. A korosztályt illetően a honlap olvasótáborának közel 50%-a húsz és negyven, 33%-a pedig negyven és hatvan év közötti. A www.magyarszo.com 2011 februárjától szerb nyelvű felülettel is rendelkezik, ahol helyet kapnak az adott napon megjelent napilap legfontosabb cikkeinek kivonatos, szerb nyelvű változatai. A szerb nyelvű rovat híreit naponta követi és átveszi a Beta Hírügynökség, valamint a legnagyobb szerbiai hírgyűjtő portálok, pl. a Naslovi.net és a Vesti.rs.

A nyomda külön is gazdasági erőt képez: jó felszereltségével, korszerű gépeivel és kiváló szakembereivel, akik egy részét maga iskoláztatta, közismerten jó munkát nyújtott. A magyar sajtóházzal a 60-70-es években alakult ki az erős Forum-kép, amelynek indokolt meghatározója volt, hogy szakmai körökben mindenütt minőséget jelentett. Kiadványai rendszeresen jelen voltak és számon tartották őket a legjelentősebb nemzetközi könyvvásárokon is. A nyomda 2010 áprilisától ISO 9001 és ISO 14000 minőségbiztosítási tanúsítvánnyal rendelkezik, a belgrádi tankönyvkiadóval folytatott tárgyalások eredményeképpen a kisebbségi nyelveken megjelentetett tankönyvek jelentős részét nyomtatja. Ugyancsak fontos tevékenység a bélyegek nyomtatása. Valamikor a Forum ebben is élen járt, manapság a Magyar Szó Lapkiadó Kft. keretében működő nyomda megfelelő gépesítéssel igyekszik lépést tartani a korszerű nyomdaipari trendekkel.

A kilencvenes években történt szakmai és anyagi leépülés, a karbantartás hiányában elavult felszerelés és épület, a folyamatosan apadó állami támogatás és halmozódó veszteségek ellenére a Magyar Szóban még megvan az a szellemi tőke, amely értékteremtő lehet a magyar közösség részére. A szerkesztőség három városban, Újvidéken, Szabadkán és Zentán van. A Magyar Szó Lapkiadó Kft. élén a Taggyűlési Jogokat Gyakorló Testület áll, amelynek tagjait és elnökét, továbbá az igazgatót, a Felügyelő Bizottság elnökét és tagjait, valamint a lap főszerkesztőjét az Alapító nevezi ki, illetve menti fel tisztségéből. A szerkesztőségnek 84 állandó munkaviszonyban lévő dolgozója van (22 egyetemi, 12 főiskolai, 45 középiskolai végzettségű), továbbá mintegy 130 külmunkatársa. Rendszeres tartományi dotációban részesül, emellett igénybe veszi az anyaországi és a szerbiai pályázati lehetőségeket is. Működési költségeit támogatásokból, illetve pályázatokon nyert eszközökből (49%), a nyomdai bevételből (26%), a lapeladásból (20%), hirdetésekből (5%) fedezi.

II.1/b Hetilapok

Az 1946-ban indult **Hét Nap** túlélte az 1990-es évek nehéz időszakát, amikor külső segítség nélkül tartotta fenn a hetilapot a szerkesztőség, amely mindig erőteljesen szolgálta a közösség érdekeit. De a megpróbáltatások az egykor egységes olvasótábor széttöredezéséhez vezettek. 2004-ben a hetilap alapítója a Magyar Nemzeti Tanács lett, kiadja a Hét Nap Lapkiadó Kft. A kiadvány 76 oldalon, 5500 példányban jelenik meg. Olvasottsága, sem gazdaságossága azonban nem kielégítő.

Az eladott példányszám alakulása havi bontásban
(a Hét Nap igazgató évi jelentése)

Év	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Átlag
2007	3992	3972	3911	4005	3921	3878	3890	3915	3977	4032	4045	4614	4013
2008	4355	4231	4195	4031	3983	3932	3933	3953	4010	3910	3899	4259	4058
2009	4018	4031	3966	3873	3750	3734	3764	3843	3812	3787	3753	4190	3877
2010	4074	4007	3872	3691	3657	3624	3620	3628	3523	3542	3446	3746	3703

A nyomtatott és az eladott példányszám, illetve a remittenda alakulása 2010-ben
(a Hét Nap igazgató évi jelentése)

Hó	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Átlag
Nyomt	5388	5465	5548	5473	5420	5442	5333	5308	5276	5235	5210	5504	5388
Eladott	4074	4007	3872	3691	3657	3624	3620	3628	3523	3542	3446	3746	3703
Rem %	24,39	26,67	30,18	32,55	32,54	33,41	32,13	31,65	33,22	3234	33,85	31,94	31,30

Mellékletei a Szabadkai Napló és a Bánáti Újság. Az utóbbi nagyon fontos szerepet tölt be a bánági szórványmagyarság tájékoztatásában. A Bánáti Újsághoz fűződik – immár több, mint egy évtizede - a tiszaszentmiklósi nyári újságíró-iskola rendszeres megszervezése is. A Vajdasági Magyar Kalendárium, amely másfél évtizedes hagyományra tekint vissza, a Hét Nap értékmegőrző kiadványa. A Kalendáriumból nemcsak itthon, hanem az anyaországban, a Kárpát-medence egészében és Nyugaton is tájékozódhatnak nemzettársaink, hiszen a sok identitásörző tartalom mellett minden évben legfontosabb intézményeink, civil szervezetek, művelődési intézményeink, iskoláink, magyar többségű önkormányzataink, egyházi hivatalaink címtárát is közli. A Kalendárium 320 oldalon, mintegy 3000-5000 példányban jelenik meg minden év decemberében.

A Hét Nap Lapkiadó Kft. élén a Taggyűlési Jogokat Gyakorló Testület áll, amelynek tagjait és elnökét, továbbá az igazgatót, a Felügyelő Bizottság elnökét és tagjait, valamint a lap főszerkesztőjét az Alapító nevezi ki, illetve menti fel tisztségéből. 22 állandó munkaviszonyban lévő alkalmazottja van (12 középiskolai, 3 főiskolai, 7 egyetemi végzettségű), mellettük még mintegy 80 külső munkatárs működik közre. Rendszeres tartományi dotációban részesül, emellett igénybe veszi az anyaországi és a szerbiai pályázati lehetőségeket is. A működési költségeket a támogatásokból (65%), lapeladásból (20%), pályázatokon nyert eszközökből (10%), reklámokból (5%) fedezi.

A **Családi Kör** 1990-ben lépett a Dolgozók szakszervezeti lap örökébe. A megerősödésig élvezte a Forum-Dolgozók Kft. nyújtotta vegyes tulajdonviszony kedvezményeit, valamint a Soros Alapítvány támogatását. Pédányszáma gyorsan fölfutott 20-30000-re annak is köszönhetően, hogy a 90-es években a 7 Nap válságban volt.

A 68 oldalon, 15000 példányban megjelenő, független hetilapként jegyzett újvidéki családi magazin magánvállalkozás, alapító és kiadó a Családi Kör Kft. Mint neve is mondja, nem politikai jellegű lap. A viszonylag magas példányszáma olvasmányosságának, az emberi

kíváncsiságra alapozó témáinak, jórészt szórakoztató tartalmának köszönhető, érintőlegesen közösségi problémáinkkal is foglalkozik. A szerkesztőségnek 19 belső és 15-20 külmunkatársa van. A lap mellett különkiadványokat, könyveket jelentetnek meg. A Családi Kör Kft. piaci alapon működik, de önkormányzati, tartományi, köztársasági pályázatokon is pénzeszközökhöz jut. Működési költségeit a lapeladásból (90%), továbbá támogatásokból (2-3%), hirdetésekéből (5-10%) fedezi.

II.1/c Kistérségi kiadványok

A megjelenés dinamikájától (heti-, havilapok, időszakos kiadványok), a tulajdonosi szerkezet alapján (magánkiadás, civil szervezet, vagy helyi önkormányzat által kiadott lap), vagy a nyelvtől függően (egynyelvű, kétnyelvű) tovább csoportosíthatók, a könnyebb áttekinthetőség érdekében azonban célszerű ezeket a kiadványokat egy csoportként szemlélni. Közös jellemzőjük ugyanis, hogy egy-egy kisebb térség (község, esetleg település) olvasóközönségét célozzák meg tartalmukkal.

Kistérségi kiadványok

Megnevezés	Helység	Megjelenés	Oldal-szám	Nyelv	Magyar oldalak	Példány	Ár	Alapítás éve	Tulajdon forma	Dolgozók száma
Novi Glas Komune	Apatin	Hetente	16	Szerb,magyar	½	500	30	2009	Magán	1
Új Kanizsai Újság	Tóthfalu	Hetente	16	Magyar	16	650	40	1994	Magán	1+17 külm
Becsei Mozaik	Óbecse	Hetente	16	Szerb, magyar	4	1100	35	1994	Magán	3+külmunk
Temerini Újság	Temerin	Hetente	12	Magyar	12	1100	50	1995	Magán	6
Dunatáj	Zombor	Hetente	4	Magyar	4	500	15	1970	Civil	2 + külm
Zrenjanin	Nagybecskerek	Hetente	40	Szerb,magyar	1	12000	40	1952	Magán	1 külm
Kikindske	Nagykikinda	Hetente	16	Szerb,magyar	1	2000	35	1998	Magán	2 külm
Törökkanizsai Újság	Törökkanizsa	Kéthetente	12	Szerb,magyar	4	1000	38	1975	Önkorm	1+2külm
Körkép/ Panorama	Ada	Havonta	28	Magyar,szerb	14	1000	50	1999	Civil	7+13 külm
Fecske	Bácsfeketehegy	Havonta	24	Magyar	24	350	50	2004	Civil	1+volontőrök
Külai Kommuna	Kúla	Havonta	16	Szerb,magyar, ruszin,	1	2500	35	1980	Önkorm	1
Horgosi Kisújság	Horgos	Havonta	8	Magyar, szerb	7	1000	0	2004	HK	7 voluntőr
Igaz Szó	Székelykeve	Havonta	12	Magyar	12	310	0	1997	civil	12 külm
Muzslyai Újság	Muzslya	Havonta	32	Magyar	32	800		1997	HK	4 kül+vol
Oromhegyesi Hírnök	Oromhegyes	Havonta	8	Magyar,szerb	4	500	0	2009	HK	2 voluntőr
Szó-Beszéd	Kishegyes	Évi 10-szer	24	Magyar	24	650	40	1995	Civil	14 voluntőr
Csantavéri Újság	Csantavér	Évi 10-szer	28	Magyar	28	800	50	1998	Civil	8-10 voluntőr
Ludasi Hírharang	Ludas	Kéthavonta	12	Magyar, szerb	10	400	0	2000	Civil	volontőr
Csókai Krónika	Csóka	Kétavonta	12	Magyar,szerb	6	2000	0	2005	Önkorm	5 +külm
Kispiaci Hírmondó	Kispiac	Évi 4-szer	20	Magyar	20	600	0	2009	HK	11 külm
Tükör	Zentagunaras	Évi 4-szer		Szerb,magyar ruszin		500			Civil	
Tordai Újság	Torda	Évi 4-szer	24	Magyar	24	750	0	1998	Civil	7-8 külm
Ittabéi Újság	Magyarittabé	Évi 4-szer	20	Magyar	20	150	40	2005	Civil	10 voluntőr
Csernyei Újság	Magyarcsernye	Évi 4-szer	16	Magyar	16	800	0	1996	Civil	8 voluntőr
Kisoroszi Hírmondó	Kisoros	Évi 4-szer	20	Magyar,szerb	10	500	0	1997	civil	3 volont
Kisújság	Bácskossuthf	Időszakos	8	Magyar,szerb	8	1900+200	0	2005	HK	volontőrök

A helyi lapok kiadója az önkormányzat vagy a helyi közösség, a községi Tájékoztatási Közvállalat, civil szervezetek, csoportok, esetleg művelődési otthon. Azoknál, amelyek hetente, kéthetente jelennek meg, szerkesztőségi munka folyik, vannak állandó munkaviszonyban lévő újságírók. A többit külmunkatársak írják, szerkesztik, esetenként nem újságírói végzettséggel, ami gyakran tükröződik a lapok minőségén is – tartalmi és külalaki szempontból egyaránt. Ebből következően a műszaki felszereltségük is teljesen eltérő. A kiadványokat az önkormányzat hozzájárulásával, pályázatok útján, esetleg adományokból, szponzori támogatásból pénzelik, ezért – főleg az időszakosak – gyakran késnek a megjelenéssel.

I.1/d Folyóiratok, egyházi és vallási témájú lapok

A vajdasági magyar sajtópalettát a folyóiratok, valamint az egyházi és vallási témájú lapok teszik teljessé, hiszen ezeknek is nagyon fontos közösségmegtartó, illetve értékmegőrző szerepük van.

Folyóiratok

Megnevezés	Helység	Megjelenés	Tartalom	Oldalszám	Példány	Alapítás éve	Tulajdon forma	Dolgozók száma
Jó Gazda	Temerin	Havonta	Mezőgazdaság		2000		Civil	
Létünk	Újvidék		Társadalom, tudomány			1976		
Híd	Újvidék		Irodalom, művészet			1934		
Bácsország	Szabadka	Negyedévente	Honismeret	120	1000	1995	Civil	
Aracs	Újvidék	Negyedévente	Közéleti	150	600	2001	Civil	9 voluntőr
Symposion	Szabadka	Negyedévente	Közéleti kulturmonitor	192-302	500	1992	Civil	9 voluntőr
Hungarológiai Közlemények	Újvidék	Negyedévente	Hungarológia		200	1976	Állami	
Új Kép	Szabadka	Félévente	Pedagógia	80	1500	1996	Civil	
Stúdium	Újvidék	Félévente	Felsőoktatási	36		2009	Civil	14 külmun

Több irodalmi, művészeti folyóirat is megjelenik, nagy részük negyedévenként (pl. Sikoly, DNS), vagy digitális, online formátumban (Jelfolyam). A vajdasági magyar vonatkozású, nemzeti kisebbségi létünkkel, közösségünk problémáival foglalkozó társadalomtudományi témájú folyóirat-kiadás azonban szegényes. Ennek oka elsősorban feltehetően a pénztelenség, továbbá a kezdeményezés, tervezés, kockázatvállalás hiánya.

Egyházi és vallási témájú lapok

Megnevezés	Helység	Megjelenés	Tartalom	Oldalszám	Példány	Alapítás éve	Ár/din	Dolgozók száma
Hírívő	Tóthfalu	Hetente	Katolikus			2002		
Liliom	Muzslya	Hetente	Katolikus	1	200	1993	0	1 volunt
Hitélet	Újvidék	Havonta	Katolikus	34	2000	1963	140	5 +25 külm
Református Élet	Bácsfeketehegy	Havonta	Református		2000			
Nyitót Ajtó	Torontálvásárhely	Évi 4-6-szor	Református	4				2 voluntőr
Ní(c)odémus	Szabadka	Évi 4-6-szor	Keresztény közéleti		3500	2004	0	volontőrök
Élő Kövek	Zenta	Negyedévente	Katolikus				0	
Temerini Harangszó	Temerin	Évente 3-szor	Katolikus	8-16	2500	1990		volontőrök

Az egyházi és vallási témájú lapok mellett a plébániák közlönyöket, értesítőket adnak ki. A Nagybecskerekeli Egyházmegye honlapja (www.catholic-zr.org.rs) sajátos hírportálként működik, ahol az érdeklődők folyamatosan értesülhetnek a legújabb hírekről, történésekről, megtekinthetik az egyházmegye eseménynaptárát.

II.2. ELEKTRONIKUS MÉDIA

A néhány éve beindított, egy ideig erőltetett, majd később felfüggesztett kötelező magánosítás Vajdaságban pusztaságot hagyott maga mögött. A helyi rádiók és televíziók nagy része csődbe jutott, s teljes régiók maradtak magyar tájékoztatás nélkül. Vajdaságban nem egy esetben a sikertelennek bizonyult privatizálás után felbontották az adásvételi szerződést, s a médium visszakerült az önkormányzat, illetve a Magánosítási Ügynökség tulajdonába, bizonytalan anyagi háttérrel. Miközben ezek a médiumok egyre nehezebben, vagy egyáltalán nem tudják ellátni az anyanyelvű tájékoztatást, arra is van példa, hogy magánrádiók és –televíziók sugároznak magyar nyelvű műsort is, változó mennyiségben és minőségben, elsődlegesen a kisebbségi projektumokra szánt

köztársasági, tartományi, önkormányzati pályázati pénzekhez való hozzáférés céljából, amit nem ritkán meg is valósítanak. Mindezek ismeretében határozottan állítható, hogy a magánosítás erőltetése végzetes volt a kisebbségi tájékoztatásban.

Az elektronikus médiát két nagy csoportra oszthatjuk:

- A. rádiók
- B. tévéstudiók

II.2/A Rádiók

A műsorszórás törvény hatályba lépésével a 34 vajdasági, magyar nyelven (is) sugárzó rádió közül (2008. augusztus 31-én) 11 megszűnt. Elhallgatott többek között a Topolyai Rádió, a muzslyai Zeppelin Rádió, a zentai Fox Rádió, a Bajmoki Rádió, a hajdújársi Rádió 90. A negyven éves Szabadkai Rádió magyar műsora regionális frekvencia nélkül maradt. Ezeknek a rádióknak az éterből való eltűnésével felbecsülhetetlen kár érte a vajdasági magyarságot, és csorbult a közösség (szerzett) joga az anyanyelven való tájékoztatásra. A megszűnt szerkesztőségekben dolgozók pedig munka nélkül maradtak.

a. Tartományi közszolgálati rádió

Az **Újvidéki Rádió** az első naptól (1949. XI. 29) sugároz magyar adást. Évtizedeken át Vajdaság és a térség egyik leghallgatottabb rádiója volt. A mai értelemben vett közszolgálati elvei alapján nem csak tájékoztatott, hanem oktatott, nevelt, hagyományt ápolott és szórakoztatott. Együttműködött a vajdasági helyi rádiókkal, de a külföldiekkel is, elsősorban a Kossuth Rádióval. Saját hangjátékszerkesztőséget és Rádiószínházat működtetett. Aranykorát az 1970-es, 1980-as években élte. Ekkor vezették be a 24 órás magyar adást. A 90-es években megindult a hanyatlás, a leépülés, a szerkesztőség létszáma megfeleződött, emiatt 2000 után jelentős tartalmak tűntek el: gyermekműsorok, oktatóműsorok, hangjátékok.

Az Újvidéki Rádió jelenleg a 90.5, a 92.5, illetve a 100.3 MHz-en sugározza a 24 órás magyar műsort. Ez a három hullámhossz azonban nem szavatolja a köztájékoztatási eszközök számára törvényben előírt lefedettséget, hiszen a tartomány területének alig 60%-án hallható. Külön gondot jelent, hogy további, rendelkezésre álló hullámhosszok – adóhiány következtében – nem használhatók. A hallgatók túlnyomó többsége egyébként 50 évnél idősebb, egyes kimutatások szerint kishíján felük a hatvanas vagy annál is idősebb korosztály tagjai.

Az Újvidéki Rádió műsora a világhálón is elérhető. Az RTV-honlap kezdetlegessége miatt azonban az online műsorsugárzás nem kielégítő, akár a honlap magyar változatának a kínálata sem.

Az utóbbi két évben az Újvidéki Rádió együttműködési keretszerződést írt alá 22 vajdasági községi, illetve regionális rádióval, amelyek lehetővé teszik a kölcsönös programcserét és közös projektumokban való részvételt. Elsősorban azokkal a rádiókkal teremtődtek meg az újbóli együttműködés feltételei, amelyek a szerbiai kisebbségek anyaországaiban működnek (Magyarország, Szlovákia, Románia, Szlovénia, Ukrajna), illetve amelyek a szerb kisebbség nyelvén sugároznak valamelyik szomszédos országban (Magyarország, Románia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország). A műsorpolitikában 2000 óta jelentős változások következtek be: a szerkesztőség a magyar szellemiségű újságírás meghonosítására tett kezdeményezéseket követve a műsorokban a magyar közösséget érintő kérdések felé fordult, és folyamatosan teret ad a magyar közösséget képviselő politikai és civil szféra tagjainak a megszólalásra. Igyekszik nagyobb mértékben hallgatóbarát, dinamikus, rádiófonikus műsorokat készíteni. Újraindult a drámaprodukció

és a gyermekmese. De továbbra is szűkös az anyagi háttér, nincsenek megfelelő műszaki feltételek, gyengék az adók. A legnagyobb gondot a káderhiány okozza. Az egykori 104 főnyi szerkesztőségből a létszám 41-re csökkent. Ígéret van arra, hogy ezt 50-re emelik, de ismeretlen határidőben. Tucatnyi fiatal is dolgozik a szerkesztőségben meghatározott időre kötött szerződés alapján, csekély tiszteletdíjért.

b. Regionális szinten sugárzó rádiók

Kizárólag vagy túlnyomórészt magyar nyelvű műsort sugárzó, közszolgálati jellegű szerkesztéspolitikát folytató, regionális frekvenciával rendelkező rádió a Pannon Rádió (Szabadka), valamint körzeti frekvenciával rendelkező, de túlnyomórészt nem magyar nyelvű műsort közvetítő rádiók a Zombori Rádió, a Nagybecskereki Rádió, a Verbászi Rádió. Ebbe a csoportba soroljuk a Szabadkai Rádió magyar műsorát is, jóllehet helyi frekvenciával rendelkezik.

A **Pannon Rádió** 2008 márciusában indult. A 91.5 MHz-es regionális frekvencián napi 24 órás magyar nyelvű műsort sugároz. A Pannon Rádió a kereskedelmi rádiók hangzásvilágával, tömörségével és dinamizmusával szól közönségéhez úgy, hogy közben közérdekű híreket is közöl, és tartalmas szórakozási lehetőséget kínál hallgatóságának. A megcélzott közönség a 25 és 50 év közötti korosztály. A műsor közszolgálati tartalmú, de erősen szórakoztató jellegű is. A Szabadka, Magyarkanizsa, Törökkanizsa, Csóka, Padé, Ada, Mohol, Zenta, Topolya, Kishegyes és Óbecse községek által határolt térségben fogható, illetve Magyarországon Szeged, Kiskunhalas és Bácsalmás városok vonzáskörzetében. A Pannon Rádió on-line is hallgatható a világhálón. Saját felmérése szerint a lefedett térségben a megkérdezettek 43%-a hallgatja rendszeresen a műsort, a legtöbben, 26%-uk leginkább napközben.

A Pannon Rádió alapítója és működtetője a Pannónia Alap civil szerveződés, 2010 óta társalapító a Magyar Nemzeti Tanács. A legnagyobb gondot a káderhiány okozza, ugyanis a Pannon Rádió és Televízió műsorait gyakorlatilag egy szerkesztőség készíti. Az RTV-nek összesen 35 munkaviszonyban lévő dolgozója van (6 szakközépiskolai, 22 középiskolai, 2 főiskolai, 5 egyetemi végzettségű), ebből 13-an újságírók, riporterek, szerkesztők, műsorvezetők, akik mindkét médiumnak dolgoznak. A csekély tiszteletdíjért dolgozó külmunkatársak száma változó.

A **Szabadkai Rádió** 1968-ban alakult. Kezdetben napi 3 órás, 2003-tól folyamatos 24 órás magyar nyelvű műsort sugárzott, de 2008 óta napi 14 órára csökkent. A Szabadkai Rádió a 89.6 MHz-en fogható mintegy 60-70 kilométeres körzetben. Az interneten viszont folyamatos, napi 24 órás szerkesztett műsora van. Alapítója, Szabadka Város Önkormányzata elvileg a hírműsorokat, a híradókat, a reggeli tájékoztató műsorokat és a délutáni riportműsorokat támogatja. Ez napi 315 perc műsoridő. Egyébként a Szabadkai Rádió magyar, szerb és horvát nyelvű műsort sugároz.

2003-tól a magyar szerkesztőségben átlagban több mint harmincan dolgoztak – 14 állandó munkaviszonyban, a többi külmunkatárs. 2007-től folyamatos a leépülés, jelenleg tíz munkaviszonyban lévő dolgozó van (kilenc Szabadkán, közülük hat újságíró, valamint egy Zentán). Az MNT-nek és a Szülőföld Alap támogatásának köszönhetően 2011-ben több tiszteletdíjas munkatársat tudnak foglalkoztatni, vagyis a munkaerő-gondok, ha átmeneti jelleggel is, de némileg enyhültek.

A **Régió Rádió** a topolyai Tájékoztatási Közvállalat keretében működik 2004 óta. Két község, a topolyai és a kishegyesi alapította. Közszolgálati rádió, 24 órán át négy nyelven szól a hallgatókhoz. A magyar és a szerb nyelvű műsor azonos terjedelmű, ruszin és szlovák nyelven pedig heti 30-30 perc. A magyar szerkesztőség saját összeállítású műsorainak napi időtartama 6 óra (heti 36 óra), ebből az ismétlések kb. egy órát tesznek

ki. A főszerkesztő mellett két főállású újságíró és két technikus, valamint két külmunkatárs alkotja a szerkesztőséget. 2011 szeptemberétől az új műsorrács több magyar adást tartalmaz.

A Régió Rádió folyamatos műsora a 107.9 MHz-en fogható. Elsősorban a kishegyesi és a topolyai községben, de Észak-, Közép- és részben Dél-Bácskában, valamint Észak-Bánátban, ezenkívül Dél-Magyarországon, a horvát részen Baranyában is kedvelik. Az intézmény különféle rendezvények főszervezője, médiatámogatója, a legnépszerűbb a Régió hangja tehetségkutató, szórakoztató zenei vetélkedő. A Régió Rádió nagy hangsúlyt fektet a honlap működtetésére is, amely frissülő információkkal és tekintélyes reklámfelülettel csalja az olvasókat, érdeklődőket. Működési költségeinek mintegy 85%-át önkormányzati támogatásból fedezik.

Az 1979 óta működő **Nagybecskereki Rádió** közvállalat, alapítója az önkormányzat. A közép-bánáti körzetet fedi – tudósít a magyar településekről is, Magyarcsernyétől Szécsányig. Hétfőtől péntekig naponta 60 perces magyar műsort sugároz 16 és 17 óra között, vasárnap délután pedig egyórás gyermek-ifjúsági és félórás vallási műsort. A 103.6 MHz-en fogható. A műsort két munkaviszonyban lévő újságíró készíti, a vasárnapi műsorokat két külmunkatárs.

A **Zombori Rádió** a községi Képviselő-testület által lapkiadásra, illetve rádiós és televíziós műsorszórásra alapított Tájékoztatási Központ közvállalat keretében működik, 1972-től. Hullámhosszai: URH-n 90.9 MHz, középhullámon 666 kHz. Vételkörzetébe tartozik Bácska, Bánát, Szerbia központi része, Magyarország, Horvátország és a Boszniai Szerb Köztársaság határmenti vidéke. Az adás jelentős része a helyi önkormányzat munkájáról, illetve a város és a körzet politikai, társadalmi és kulturális életéről szól. A Zombori Rádió szerb, magyar és roma nyelven sugároz műsort. A magyar adások hétfőtől szombatig 18 és 20, vasárnap 18 és 19 óra között hallhatók. A rádió a sikertelen privatizálás következtében nagyon súlyos helyzetbe került, a magyar szerkesztőség mindössze 1 tagú.

A **Verbászi Rádió** 1969 óta létezik, alapítója a községi Képviselő-testület. Helyi érdekű, közszolgálati tájékoztatást végez szerb, magyar, ruszin, ukrán nyelven. Céljai közé tartozik a művelődési értékek népszerűsítése, a hagyományok őrzése és ápolása. Hullámhossza: 95.5 MHz. Műsorait Verbász, Kúla, Szenttamás, Kishegyes községekben hallgathatják. Naponta – szombat kivételével – 60 perces magyar műsort sugároz, 19 és 20 óra között, vasárnap 8.30-9.30-ig. Az intézményben gyakorlatilag nincs külön magyar szerkesztőség, a magyar újságírók a szerb szerkesztőségnek is dolgoznak, a magyar műsor készítése pedig egy személyre hárul.

c. Kistérségi rádiók

Az összkép ezen a területen is nagyon tarka: egyeseknél napi szinten van több órás magyar műsor, másoknál hetente egyszer. Egyes munkatársak állandó munkaviszonyban vannak, mások szinte ingyen dolgoznak, főleg a szórványban.

A rádióknak saját készítésű magyar műsoruk van, helyi hírek, események, beszélgetések, kívánságműsorok. A tulajdonos általában az önkormányzat, vagy az általa alapított községi tájékoztatási központ, de természetesen magántulajdonban lévő rádiók is működnek.

Kistérségi rádiók

Megnevezés	Adásnyelv	Magyar műsor	Típus	Alapítás éve	Tulajdon forma	Dolgozók száma
No Limit Rádió Zenta	Magyar	24 óra naponta	kereskedelmi	2006	magán	4
Panda Rádió Magyararkanizsa	Magyar,szerb	19 óra naponta	közműsor	1997	magán	4 + 2 külm
Adai Rádió	Magyar,szerb	88 óra hetente	kereskedelmi	1998	magán	6
Mária Rádió	Magyar,szerb, horvát	12 óra naponta	közműsor	2003	egyházi	volontőrök
Szenttamási Rádió	Szerb,magyar	64 óra hetente	közműsor	1968	magán	2
Temerini Rádió	Szerb,magyar	6 óra naponta	közműsor	1971	önkorm	18
Rádió Active Becse	Szerb,magyar	4 óra naponta	kereskedelmi	1991	magán	5
Radio Max Csóka	Szerb,magyar	25 óra hetente	kereskedelmi	2008	magán	2
Törökbecsei Rádió	Szerb,magyar	19 óra hetente	közműsor		önkorm	1
YU Eco Rádió Szabadka	Szerb,magyar	2 óra naponta	kereskedelmi	1993	magán	1
Kúlai Rádió	Szerb,magyar, ruszin,ukrán	1,5 óra naponta	közműsor	1980	önkorm	8
Kovacsicai Rádió Antalfalva	Szerb,magyar, szlovák,román	1,5 óra naponta	közműsor	1971	önkorm	1
Kikindai Rádió	Szerb,magyar, roma,román	6 óra hetente	közszolgálati	1991	önkorm	1 +2 külm
Hódsági Rádió	Szerb,magyar	2 óra hetente	közműsor		önkorm	1
Rádió Bácska Bács	Szerb,magyar	1 óra hetente	közműsor	1967	önkorm	1
Szécsányi Rádió	Szerb,magyar	1 óra hetente	kereskedelmi	1999	magán	3
BUS Rádió Kevevára	Szerb,magyar	1 óra hetente	kereskedelmi		magán	5 voluntőr

A legtöbb helyi rádiónak saját internetes megjelenítése van, amely több vagy kevesebb eltéréssel, késleltetéssel vagy anélkül, a sugárzott tartalmakat teszi elérhetővé a világhálón is.

Önfenntartási képességük rendkívül alacsony. A külső támogatások mértéke meghaladja az 50%-ot, a saját bevételek aránya pedig ez alatt marad.

II.2/B Televíziók

A televíziók csoportján belül is három kategóriát állapíthatunk meg:

- a. Vajdasági közszolgálati tévé,
- b. regionális televíziók,
- c. kistérségi tévéstúdiók.

a. Vajdasági közszolgálati televízió

A magyar szerkesztőség 1968. január 1-én sugározta a Belgrádi Televízió csatornáján első műsorát. Az Újvidéki Televízió 1973-tól sugározza magyar műsorait, kezdetben a Belgrádi TV-ből, de saját jelével. 1975.november 26-án nyílt meg a saját újvidéki stúdió, és ekkor indult az ötnyelvű adás. Többszöri átszervezés után 1990-ben a tartományi kormány vette át az alapítói jogokat a Képviselőháztól. Ekkor kezdődött az egykor nagy, erős, jó műsorokat készítő magyar szerkesztőség alkonya, és az Újvidéki Televízió beolvasztása a Szerbiai RTV-be. A nyolcvanas évek végén mintegy 100 tagú magyar szerkesztőség 1993-ig megfeleződött, 99-ig 23 alkalmazottra zsugorodott, közben műsorok szűntek meg vagy sorvadtak el. 1999-ben a NATO bombázások idején az épületet lerombolták. Jelentős károsodás érte a szellemi értékeket is, de a szerkesztőségi dokumentációt, melyet a filmarchívum tárolóban őriztek, javarészt sikerült kimenteni. A videoszalagok a magyarság szempontjából rendkívül értékes anyagot tartalmaznak. Ennek megmentése

az enyészettől, azaz konzerválása, rendszerezése, szakszerű tárolása még várat magára. Egyébként a bérelt épület közel sem felel meg jelenlegi rendeltetésének, a műszaki felszerelés pedig elavult.

A leépítés, illetve a károsodás a hatótávolságon is érezhető. A korábban Kecskeméten és Temesváron is fogható műsor földi sugárzásban most jóval szűkebb körzetben látható. Jelen van viszont minden kábelrendszerben a tartományban.

Az Újvidéki Televízió tíznyelvű műsort sugároz a második csatornán. Kb. heti 800 perc a magyar adás, elszórva a többi nemzetiségi műsor között. Az 1980-as években a magyar műsorok az adás 20,06%-át képezték. Jelenlegi részesedésük nem egész 2 óra naponta, ami a VRTV összesített adásidejének még az 5%-át sem teszi ki, miközben a magyarok a lakosság 14,28%-át alkotják. Nincsenek oktatási, tudományos és gyermekműsorok. A szerkesztőségben 26 alkalmazott dolgozik, a külmunkatársak száma változó. A létszám és a műsoridő csökkenése, a szükséges anyagi és műszaki feltételek egyre kifejezettebb hiánya magával vonta az adásszínvonal hanyatlását is. A szerkesztőség gyakran nem jut el a magyar jellegű eseményekre, kevés a lehetősége a terepi forgatásra.

A Vajdasági Rádió és Televízió egyik bevételi forrása az előfizetés. Az intézmény 2006-tól újra önálló ugyan, de a pénz jelenleg is bonyolult utat tesz meg a nézőtől, a Villanygazdaságon és a Szerbiai RTV-én keresztül vissza a tartományba, ráadásul a VRTV-nek erre a folyamatra nincs rálátása.

b. Regionális televíziók

A **Pannon Televízió** kizárólag magyar nyelvű műsort sugároz, közszolgálati jellegű szerkesztéspolitikával. Hivatalosan helyi frekvenciával rendelkezik, amit időosztásos rendszerben nyert Szabadkán, de a kábelhálózatnak köszönhetően regionális szintű televízióként számíthat, adása eljut a magyar háztartások közel felébe. Az éterben fogható napi hatórás műsor mellett a kábeltévés hálózatban huszonnégy órás műsorideje van, nézhető Szabadkán és további 9 önkormányzat 24 településén, valamint interneten a világ bármely pontján. A Pannon TV a műsorok jelentős részét feliratozza szerb, illetve magyar nyelvre, szem előtt tartva, hogy adása kb. 70 000 háztartásban fogható, ahol számos más nemzetiség is él. Saját felmérése szerint a nézők 43%-a a hírműsorokat, 34%-a a riportműsorokat kedveli a legjobban, ezért a szerkesztőség erre fekteti a legnagyobb hangsúlyt. A besugárzott összes város, illetve település heti rendszerességgel megjelenik a műsorokban, mert a szerkesztőség azt vallja, a vajdasági magyarságnak önmagát kell viszontlátnia ahhoz, hogy nézze, de azért is, hogy a Pannon TV minél jobban hozzájáruljon közösségünk megmaradásához és fejlesztéséhez.

A Pannon RTV alkalmazottainak zöme 35 év alatti. Ugyanakkor egyharmaduk vidéki: olyan észak-bácskai településekről származnak, illetve utaznak be munkára, ahol szinte semmilyen elhelyezkedési lehetőségük nem lenne.

A műszaki feltételeket illetően tény, hogy a stúdiók nem teljesen rendeltetés szerűek, ugyanis a nem televíziós műsorgyártásra tervezett épület kisebb helyiségeinek átalakításával jöttek létre.

A Pannon TV-t és a Pannon Rádiót a 2005-ben alakult Pannónia Alap nevű civil szerveződés működteti. A Magyar Nemzeti Tanács 2010. július 30-án az új törvény adta lehetőségeket kihasználva a Pannónia Alap társalapítójává vált.

A Pannon RTV működését 90%-ban pályázati eszközökből és egyéb támogatásokból biztosítja, ezek többnyire anyaországi forrásokból (60%), 30%-ban tartományi és önkormányzati, 10%-ban pedig szerb kormányforrásokból származnak. A Pannónia Alap 2007 és 2009 között nemzeti jelentőségű intézményként jelentősebb anyaországi

támogatást kapott, amely a költségvetése kb. 1/4-ét tette ki. 2006 óta Szerbiában is folyamatosan pályázik, viszonylag eredményesen. A pályázatoktól függő finanszírozás viszont bizonytalanná teszi az intézmény létét, úgyhogy a legfontosabb feladat stabil és folyamatos pénzforrást biztosítani. Egyébként 2006 és 2009 között több mint 100 pályázatot írtak, amiből 60-at sikeresen realizáltak is.

Az újvidéki székhelyű **Mozaik Televízió** az első vajdasági magyar civil TV, amely azzal a szándékkal létesült, hogy az újvidéki magyar közösség és a tartomány déli részében élő szórványmagyarok számára készítsen és sugározzon folyamatos magyar nyelvű műsort. A Mozaik TV adása 2004 szeptemberében indult napi 30 perces híradó jellegű műsorral, amelyet kis létszámú szerkesztőség készített szerény műszaki felszereléssel, és kis hatósugarú földi adóval juttatott el nézőközönségéhez. Ebből alakult ki a mai 12 órás magyar nyelvű adás, amelyben a napi 2,5 órás saját gyártású műsort 18 állandó és 4 tiszteletdíjas munkatárs készíti. Az adást egy kb. 60 km-es hatósugarú földi adó továbbítja, de helyet kapott az újvidéki, temerini, óbecsei, szenttamási, törökbecsei, kishegyesi, verbászi, kúlai és cservenkai kábeltévé hálózatban is. Tárgyalnak arról, hogy a Mozaik TV műsora bekerüljön a palánkai, topolyai, indijjai, esetleg más kábeltévé hálózatokba is. A műsorkészítés során szem előtt tartja a magyarság minden korosztályának és szociális rétegének az igényeit, így a műsorrács a 7-87 éves nézőknek szól. Akár feliratozás, akár szinkronizálás révén igyekszik lehetővé tenni, hogy műsorait a nyelvünket nem beszélők is megérthessék.

A szerkesztőség elsőrangú feladatának tűzte ki, hogy az MNT segítségével és a magyar politikai tényezők támogatásával, meg hazai és magyarországi pénzforrásokból a szerémségi és a közép- meg dél-bánáti magyarokhoz is eljuttassa műsorát, és az ottani szórványban élő magyarokat is aktívan bekapcsolja a műsorkészítésbe. A Mozaik Televízió Kuratóriuma, Műsortanácsa és szerkesztősége bízik abban, hogy a digitális televíziózás megkönnyíti ezeknek a célkitűzéseknek a valóra váltását. Egyébként a frekvenciapályázaton a Mozaik a Delta TV-vel közösen kapott egy lokális frekvenciát, amelyen a városban és az Újvidék környéki kisebb településeken fogható napi 12 órás műsora. Működtetési költségeinek 95%-át támogatásból fedezi, ezek 35%-át önkormányzati, tartományi, köztársasági és anyaországi pályázatokon nyeri.

c. Kistérségi televíziók

Vajdaságban a fent említetteken kívül még 5 helyi sugárzású frekvenciával rendelkező televízió működik, amely magyar nyelvű műsort is készít, továbbá több helyi kábelszolgáltató is sugároz több-kevesebb saját gyártású műsort, vagy felveszi az eseményeket, és montázsolás nélkül közvetíti. Helyben nagyon népszerűek, sokan követik a programot. Gyakoriak a reklámműsorok, kívánságműsorok, zenés műsorok.

Kistérségi televíziók

Megnevezés	Adásnyelv	Magyar műsor	Típus	Alapítás éve	Tulajdon forma	Dolgozók száma
OK TV Antalfalva	Szerb, magyar, szlovák, román	30 perc naponta	Közsz	2001	önkorm	2
Városi TV Újvidék	Szerb, magyar	15 perc naponta	Közsz	1999	önkorm	1
Bácska TV Verbász	Szerb, magyar	30 perc hetente	Közsz	2009	önkorm	1
Pancsova TV	Szerb, magyar, szlovák	27 perc hetente	közsz	1992	önkorm	2
YU Eco TV Szabadka	Szerb, magyar	2 óra naponta	Keresk	2001	magán	2
Info TV Pacsér	Magyar	24 óra naponta	Kábel	2007	civil	4
TV Torda	Magyar	24 óra naponta	Kábel	2006	civil	
Omega TV Topolya	Szerb magyar	12 óra naponta	Kábel	2006	magán	1
Pro Media Zenta	Szerb, magyar	9 óra naponta	Kábel	2008	magán	3
Express Channel Topolya	Szerb, magyar	5 óra naponta	Kábel	2002	önkorm	2
Info TV Kanizsa	Szerb, magyar	3 óra naponta	Kábel	1996	önkorm	4
Tisa Info Kanal Becse	Szerb, magyar	1 óra naponta	Kábel	2003	önkorm	2
K23 Szabadka	Szerb, magyar	1 óra naponta	Kábel	1991	magán	2
City TV Szabadka	Szerb, magyar	2 óra hetente	Kábel	2005	magán	2

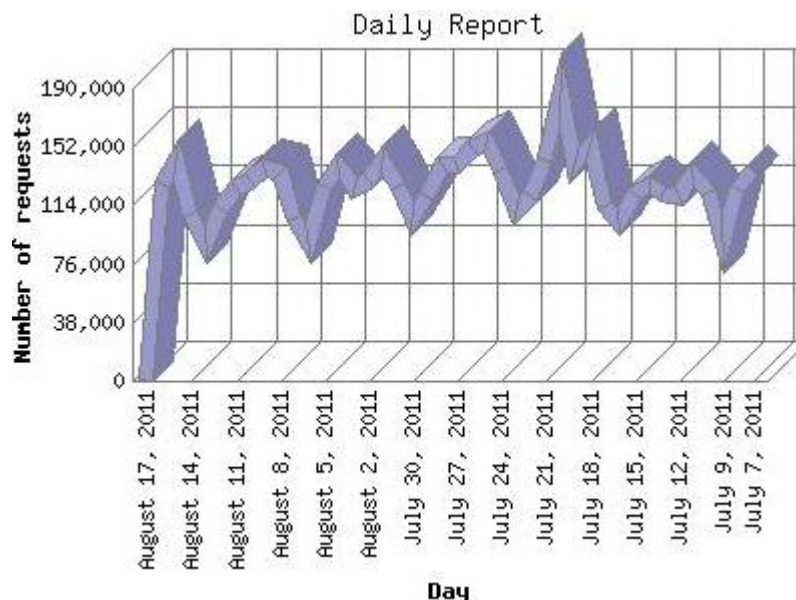
II.3. INTERNETES SAJTÓ

A legtöbb tájékoztatási eszköznek saját internetes megjelenítése van, amely több vagy kevesebb eltéréssel, késleltetéssel vagy anélkül, de a nyomtatott, illetve sugárzott tartalmakat teszi elérhetővé a világhálón is. Majd minden községnek is van egy- vagy kétnyelvű internetes megjelenése, de ezeket az oldalakat csak ritkán frissítik, inkább háttér információként szolgálnak, mint a napi tájékozódásra.

Önálló szerkesztéspolitikával rendelkező, csak az interneten elérhető, hírportálszerűen működő médiumok: VajdaságMa – www.vajma.info, Vajdaság Portál – www.vajdasag.eu.

A **Vajdaság Ma** az első magyar internetes újság Vajdaságban. 2003-ban magánkezdeményezésből és magáneszközökből jött létre, majd a kiadója/működtetője hozzájárulásának és alapítványi támogatásoknak köszönhetően működik. Az országos érdekű hírportál a vajdasági magyar sajtótér ismert szereplőjévé vált, gazdagítja és kiegészíti a magyarság tájékoztatását. A klasszikusan, napilapos formában szerkesztett internetes újság alapfeladatán – a tájékoztatáson – túl a Vajdaságban élő magyar közösség szellemi erejének gyarapítására jött létre. Az évek során a leggyakrabban idézett vajdasági magyar tájékoztatási eszközzé nőtte ki magát. Húsz folyamatosan vagy ritkábban frissülő oldala van, és több neves vajdasági újságíró, közéleti személyiség szerkeszt vagy szerkesztett hetente frissülő rovatot. A portál hírválogatást közöl szerb és angol nyelven is.

A Vajdaság Ma a délvidéki magyarok tájékoztatását szolgálja, ám olvasótáborra sokkal szélesebb. A látogatottság adatai szerint az olvasók egyharmad része magyarországi, ennek többségét feltehetőleg az anyaországba kivándorolt vajdasági magyarok képezik, de a portál hírszolgáltatását felhasználja a magyarországi média is. Nem kis mértékben látogatják a Kárpát-medencei magyar nemzeti közösségek tagjai, nemkülönben a Nyugat-Európában vagy a tengerentúlon élő, feltehetőleg ugyancsak vajdasági származású magyarok. A szerb médiumok is gyakran közlik híreit. A látogatottságot a portál alábbi grafikonja szemlélteti.

A Vajdaság Mán tett napi látogatások száma enyhén meghaladja a háromezretet. A napi leírások száma még nyáron is - kis visszaeséssel - túllépi a napi 120 ezres átlagot, az oldalleírások száma pedig a napi tízezeret közelíti. Havi szinten 26 ezer egyedi látogatója van, akik átlagban havi több mint 84 ezer látogatást tesznek a portálon, eközben havonta csaknem 300 ezer oldalt hívnak le.

A **Vajdaság Portál** 2004-ben jelent meg a világhálón, magánvállalkozásként működik. Kezdetben a jugoszláviai magyar weboldalak link-gyűjteménye volt, majd vajdasági programajánlóval, pályázatfigyelővel, oktatásügyi információkkal és hírekkel bővült. Közben a világháló is fejlődött, így többször tárhely szolgáltatót és internet címet kellett változtatnia. A Vajdaság Portálnak jelenleg nincsenek állandó, fizetett munkatársai.

A magyar információs társadalom stratégiájának keretében 2003-ban létrejött a MaITT (Magyarság az Információs Társadalomért Testület), és a Kárpát-medencében 2003/4-ben mintegy 350 közösségi internet-hozzáférési hely, köztük 36 vajdasági eMagyar pont létesült. Kialakult az az internetes hálózat, ami összeköti a magyarokat a térségben. Ennek keretében a vajdasági magyar tájékoztatás fejlesztése érdekében megkezdte működését a szövetség közösségek közös hírportálja, a **Kistérségi Hirmondó** (www.kistersegi.info). A portálon kistérségi médiumok kaptak helyet, de 2009-ben leállt a tevékenység. 2011-ben a Magyar Nemzeti Tanács újraélesztette az internetes felületet, és csak a felhasználóktól függ, hogy milyen tartalmakkal töltik meg.

II.4. A VAJDASÁGI ÚJSÁGÍRÓK SZAKMAI ÖNSZERVEZŐDÉSE – VMÚE

A hatékonyabb anyanyelvű tájékoztatás, a vajdasági magyar tömegkommunikációs eszközök közötti jobb együttműködés, az újságíró képzés és továbbképzés lehetőségeinek biztosítása, a hazai és külföldi szakmai szervezetekkel való együttműködés megteremtése, valamint a sajtóban dolgozók helyzetének javítása céljából 2003-ban megalakult a Vajdasági Magyar Újságírók Egyesülete. A VMÚE még abban az évben kidolgozta és elfogadta a vajdasági magyar újságírók Etikai Kódexét, amely a hasonló nemzetközi és hazai okmányokon alapul. Az egyesület kezdeményezője és társalapítója volt a határokon átívelő Külhoni Magyar Újságíró Egyesületek Konvenciójának.

A VMÚE tevékenysége a kezdeti lendület után visszaesett, sőt néhány évig gyakorlatilag szünetelt. A 2009-ben megtartott tisztújítás után azonban munkája megújult, jelenleg

mintegy 120 regisztrált tagja van. 2010-ben megalakult a VMÚE ifjúsági szakosztálya is, amely mintegy 40 olyan fiatalat tömörít, akik ifjúsági műsorokon, diáklapokban stb. dolgoznak. Az újságíró egyesület pályázati pénzekből megpróbál felszerelést biztosítani a pályakezdőknek, és képzéseket szervezni számukra.

III. ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP-ÖSSZEFOGLALÓ

A vajdasági magyar médiát a rendkívül gazdag intézményrendszer és hagyományok, ugyanakkor a szétszórtság, a szakmai hanyatlás, és ebből eredően a piacvesztés jellemzi a leginkább. Több, mint száz tartományi, regionális, községi, helyi médium van, amely teljes egészében vagy részben magyar nyelven, nyomtatott, elektronikus vagy internetes formában, különböző megjelenési dinamikával magyar nyelvű tartalomszolgáltatást végez. Ez a tartomány egyes területein kielégíti a fogyasztói igényeket, ott a továbbiakban inkább a már meglévő intézményrendszer belső tartalékainak az ésszerűsítésén, az egymás közötti együttműködés fejlesztésén kellene gondolkodni. Nem mondható el ugyanez azokról a területekről, ahol a magyarság szórványban él, elsősorban Dél-Bácskáról, Közép- és Dél-Bánátról, valamint Szerémségről. Ezekben a régiókban tovább kell építeni, fejleszteni a magyar nyelvű tájékoztatási rendszert.

Alapítóként, azaz tulajdonosként jelenik meg a rendszerben az állam, a tartomány, a Magyar Nemzeti Tanács, helyi önkormányzatok, civil szervezetek, művelődési egyesületek, cégek és magánszemélyek, és ezek kombinációja. Tény, hogy a magánosítás bizonyult a legrosszabb megoldásnak, hisz az szabályszerűen a kisebbségi nyelvű tartalmak elsorvasztásához vezet.

A magyar nyelvű műsorszolgáltatást végző rádiók és televíziók döntő többségükben törvényes körülmények között működnek, azaz rendelkeznek frekvenciaengedéllyel. Azonban nem lehet szó nélkül hagyni, hogy a magyar nyelvű rádióknak az indokoltnál kevesebb engedélyt osztottak ki. Ennek következtében például Közép- és Dél-Bánát magyar nyelvű rádióműsor nélkül maradt, de Bácskában is vannak fehér foltok.

Szinte valamennyien – még a legnagyobbak is – az újságíróhiányra panaszkodnak. Ez egyrészt a médiaipar rossz anyagi helyzetével magyarázható – az alacsony bérszint miatt nem vonzó a szakma. A dolgozók szociális helyzetén mindenképpen javítani kell. A képzett újságírókra és a szakmai továbbképzésre rendkívül nagy az igény, ami érthető is, hisz a médiatársadalomra az alulképzettség is jellemző. Ez sürgős orvoslást igényel annál is inkább, mert a tájékoztatási eszközök elsöprő fölényrel a saját gyártású anyagaikra támaszkodnak. Szembetűnő tehát a szerkesztőségek nyitottság- és területi kohézióhiánya. Jóllehet az együttműködés más szerkesztőségekkel több helyen élő gyakorlat, többen is igényelnék az intenzívebb együttműködést, a műsor- és más tartalomcserét.

Annak ellenére, hogy mindegyik szerkesztőségben vannak számítógépek, a műszaki, infrastrukturális fejlesztést elengedhetetlennek tartják. Gépkocsira is szinte mindegyik szerkesztőségnek szüksége lenne. Létbizonytalanságra utal, hogy általában nem tudják ezeket a beruházásokat önerőből biztosítani.

A bevételi struktúra elemzése egyértelműen kimutatja, hogy a vajdasági magyar média jelentős mértékben rendszeres külső, mindenek előtt hazai és magyarországi költségvetési forrásokra támaszkodó intézményrendszer, amely önfenntartásra képtelen. Éppen ezért nem látja biztosítottak jövőjét, működését, fenntarthatóságát, és minden szinten (önkormányzat, tartomány, köztársaság, anyaország, Magyar Nemzeti Tanács) elvárja a segítséget anyagi helyzetének a stabilizálásához. Egyesek jelentős állami

támogatásban részesülnek. Mások rendszeresen pályáznak ugyan, de az ilyen jövedelemszerzés roppant bizonytalan. A kedvezőtlen gazdasági helyzetben a csökkenő fizetőképesség miatt egyre nehezebb eladni az újságot, a reklámfelületet, ezért folyamatosan apadnak ezek a bevételi források. A nyomdai költségek növekedése és az információt fogyasztó célcsoport olvasási szokásai fokozatosan arra tolják el a tendenciát, hogy csökkenjen a nyomtatott példányszám. Az anyanyelvű információ (szöveg, kép, mozgókép és hanganyag) eljuttatása során alighanem előtérbe fog kerülni az elektronikus, digitalizált eszköztár: rádió, televízió, Internet, mobil telefon, illetve mindezek együttes fogadására alkalmas technikai felszerelés.

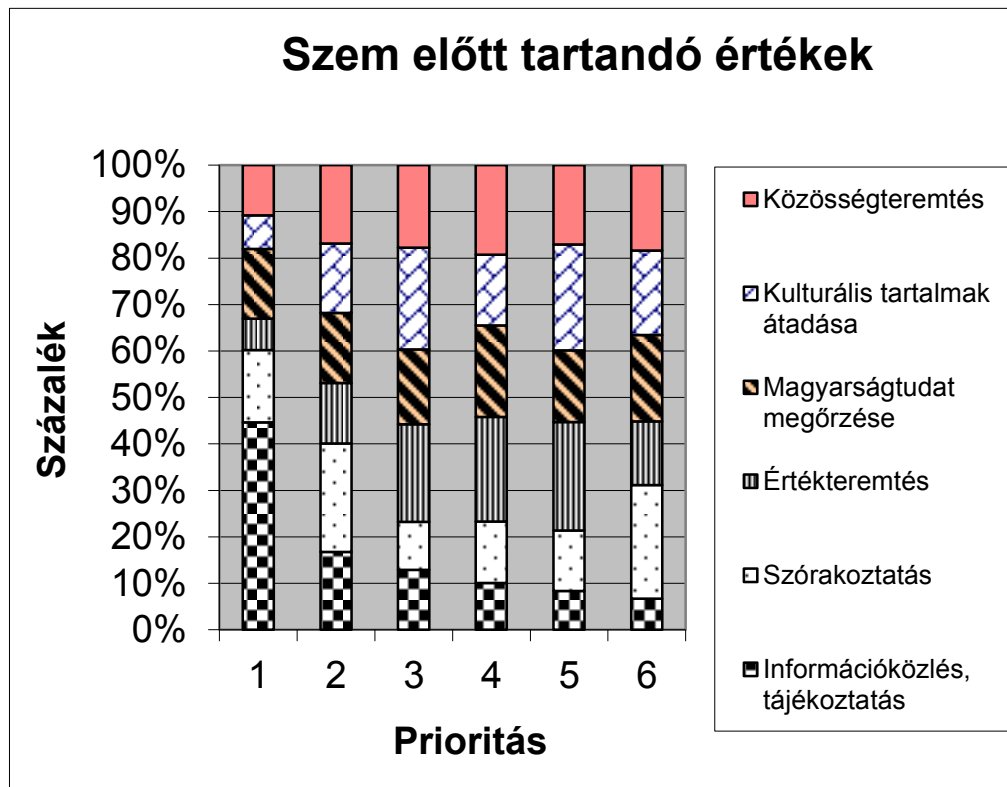
Globális jelenség, hogy minden egyes médiaszereplőnek újra kell definiálnia saját szerepét, funkcióját, küldetését, piaci elhelyezkedését. A változások kivétel nélkül mindenkit érintenek, de az előttünk álló időszakban a leggyökeresebb átalakulások az elektronikus sajtó terén várhatóak. Szerbiában is pár éven belül a hagyományos analóg rádió és tévé műsorszórását a digitális rendszer váltja fel. Az internetes rádiózás és tévézés pedig új távlatokat nyit, új szemléletmódra kényszerít, és teljesen új megoldásokat igényel. Éppen ezért határozott álláspontokkal, világos koncepcióval kell várni ezt az időszakot. A magyar médiarendszer minél jobb felkészültsége érdekében az összefésülés és újragombolás szükségessége nyilvánvaló.

Változásra, szemléletváltásra készítetnek a közösség változó igényei is. A térség magyarsága színvonalas, időszerű és tárgyilagos tájékoztatást szeretne. Indokoltnak látja a magyar média közösségmegtartó szerepét. Sok helyi hírhez kíván jutni, ugyanakkor fontosnak tartja, hogy a vajdasági magyarságról szóló információk eljussanak a más területeken élő magyarokhoz és a többségi, illetve más nemzetek tagjaihoz is. A vajdasági magyar médiaiparra szinte kivétel nélkül az jellemző, hogy lassan, megkésve, vagy egyáltalán nem reagálnak ezekre a változásokra. A tartalomkészítés és -szolgáltatás általában a régi, bejáródott, hagyományos és idejélmúlt sémák szerint történik.

Nem csak az olvasói igények változását kell felmérni, hanem a digitális kihívásnak a digitális lehetőségek kiaknázásával lehet megfelelni. A nyomtatott sajtó és az elektronikus média mindinkább összefonódik. A napilapok mai nyomtatott formájukban a fiatal korosztály számára többségükben értéktelenné válnak, helyükre a korosztály jellegzetességeiből adódóan a számítógép segítségével történő gyors és naprakész tájékozódás kerül. A lapoknak meg kell újulniuk, hogy az igényeket a legkülönbélebb platformokon, honlapokon, iPodokon, mobiltelefonokon és laptopokon is ki tudják elégíteni. Igény lenne a szerkesztőségekkel, újságírókkal való kapcsolattartásra, amivel a fiatalokat közelebb lehetne hozni ehhez az újfajta sajtóhoz. Ez a forma így nem jelentené a nyomtatott sajtó végét, inkább egy új, életképebb, modernebb változat megszületéséről és térhódításáról lehet szó.

Az MNT megbízásából a Regionális Tudományi Társaság (Szabadka) 2011 szeptemberében végzett közvélemény-kutatása⁴ külön foglalkozott azzal, hogy milyen célokat kellene szem előtt tartani a vajdasági magyar médiaszolgáltatásban. Akár 2007-ben, most is legtöbbször az információközlést tartják a legfontosabbnak. Az akkori ötödikről a második helyre ugrott a szórakoztatás, a harmadik helyre nyomva a magyarságtudat megőrzését. Következik a közösség- és értékteremtés, valamint az utolsó helyen a kulturális tartalmak átadása.

⁴ Regionális Tudományi Társaság (Szabadka): Médiafogyasztási szokások és igények Vajdaságban, 2011

A tömegkommunikációs intézmények szerveződését illetően a megkérdezettek 91%-a érdekelt abban, hogy egy egységes vajdasági magyar médiahálózat működjön. 81%-a pedig egy Kárpát-medencei médiahálózat létrehozását is támogatja. Mindkét érték mintegy 3 százalékponttal nagyobb, mint 2007-ben. A térségben élő magyarok tehát még fokozottabban szeretnék híreket kapni és küldeni az anyaország és a többi határon túli régió felől, illetve felé. Számukra egy magyar médiahálózat létrejötte nem az egypártiságot vagy az egyszólamúságot jelenti, hanem a zökkenőmentes kapcsolatteremtést, a határon átnyúló kommunikációt.

A magyar tájékoztatási rendszer azt igényli, hogy a médiavezetők és az újságírók folyamatos kommunikációjával és fejlett médiatechnológia alkalmazásával legyen szavatolt a régió gyors és hiteles tájékoztatása, amivel közelebb kerülhetünk Európához is. Ehhez a hiányzó médiaszakemberek kinevelése és a szükséges beruházások a vajdasági magyarok sürgős igénye.

IV. STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK

A médiastratégia végrehajtása által szeretnénk elérni a vajdasági magyar média fejlesztési céljait a meghatározott időszakban.

Az MNT-nek a 2011 és 2016 közötti időszakra vonatkozó médiafejlesztési céljai a következők:

1. A magyar szellemiségű, közösségépítő, -megtartó és -fejlesztő, közszolgálati tömegkommunikáció megerősítése
2. A vajdasági magyar írott sajtó színvonalának és olvasottságának a növelése
3. A Vajdasági Rádió és Televízió magyar szerkesztőségeinek támogatása
4. Folyamatos magyar nyelvű rádió- és televízióműsor biztosítása
5. A vajdasági magyar médiatársadalom szakmai színvonalának emelése

IV.1. A magyar szellemiségű, közösségépítő, -megtartó és -fejlesztő, közszolgálati tömegkommunikáció megerősítése

A média fenntartása és működtetése a közösségi érdekek, a fogyasztói igények és a piaci feltételek függvénye az anyagi, műszaki és humánerőforrási lehetőségek, illetve azok teljes és ésszerű kihasználásának figyelembe vételével. Elsődleges feladat a minőségorientált és közönségbarát média működtetése, amely a legmagasabb szintű európai követelményeknek is eleget tud tenni. A Magyar Nemzeti Tanács mindent megtesz, hogy a média a vajdasági magyar közösség megmaradását szolgálja a nemzeti érdek képviselőjeként. Ennek érdekében tevékenységével és intézkedéseivel szavatolja, hogy a vajdasági magyar médiarendszerben a vajdasági magyar médiatér valamennyi alanya megtalálja helyét és szerepét, amennyiben

- az európai fejlett demokráciákban elfogadott szakmai és etikai szabályok szerint működik, és egyben tiszteletben tartja a vonatkozó szerbiai törvényeket és vajdasági jogszabályokat, illetve a Magyar Nemzeti Tanács döntéseit (ez utóbbi az MNT hatáskörébe tartozó intézményekre vonatkozik);
- nem politikai- és szűk csoportérdekeket, hanem társadalmi értékeket képvisel;
- a szerbiai, illetve a vajdasági médirendszer része, tehát részt vállal a rendszer egészére vonatkozó kötelezettségekből és jogokból;
- az európai normáknak megfelelő szabadságot élvez.

Ha alapelveként fogadjuk el azt a közösségi elvárást, hogy a vajdasági magyarságnak – az európai színvonal mellett – nem csupán magyar nyelvű, hanem magyar szellemiségű tájékoztatásra van szüksége, akkor ez bizonyos elvárásokat támaszt a vajdasági magyar médiával, de közöttük is elsősorban azokkal a tájékoztatási eszközökkel szemben, amelyeknek a Magyar Nemzeti Tanács az alapítója, illetve társalapítója.

- A közszolgálati médiumok kötelesek az egész közösséget szolgálni.
- A közszolgálati médiának kulturális feladata is van: képviseli a nemzet nyelvét, történelmét, mindennapi társadalmi és művelődési életét.
- A közszolgálati média feladata továbbá az oktatás és a felvilágosítás.
- A közszolgálati médiának demokratikus kötelezettsége van, választás vagy népszavazás idején ott van a helyszínen: magyaráz, értelmez, tájékoztat, alapkérdéseket tesz föl és követi az eseményeket, a politikai választási lehetőségekről a választókat tájékoztatja.

IV.2. A vajdasági magyar írott sajtó színvonalának és olvasottságának a növelése

Stratégiai cél a vajdasági magyar írott sajtó színvonalának és olvasottságának a növelése, pártatlanságának a biztosítása, a szakmai teljesítésekkel összhangban a költségvetési támogatások bővítése, önfenntartási törekvéseinek támogatása.

A **Magyar Szó** az egyetlen vajdasági magyar napilap, amely mintegy hetven éves fennállása alatt beágyazódott a közösség tudatába, noha olvasótábora jelentősen megcsappant. Fő feladata a kisebbséget érintő és érdeklő témák és naprakész információk közlése, miközben a témaválasztás hangsúlyos követelmény. Egyetlen napilapként egyedülálló közösségmegtartó és –építő szerepe van a nemzeti értékek, hagyományok, célkitűzések és törekvések kommunikálásával nap mint nap. Ezért a Magyar Szó szerkesztőségének és egész munkaközösségének meg kell tennie mindent az olvasottság magasabb szintre emelése érdekében, hiszen éppen a folyamatos lapszámcsökkenés miatt elengedhetetlen, hogy megfeleljen az olvasók igényeinek, és bővítse azok táborát. A 2005. évi átszervezés előtt az Altis Consulting tanácsadó cég a

Magyar Szó gazdasági helyzetét vizsgálta, valamint az öt helységben (Szabadka, Zenta, Kanizsa, Topolya, Becse) végzett véleménykutatás eredményeit is figyelembe véve készítette el átszervezési javaslatát. A Magyarsággkutató Tudományi Társaság 2007. évi médiakutatása során a megkérdezettek konkrét fejlesztési javaslatokat is megfogalmazhattak a Magyar Szóval kapcsolatban. A válaszok megmutatták, hogy az olvasók több színes oldalt, jobb papírminőséget, tarkább, figyelemfelkeltőbb tartalmat, kisebb formátumot, korszerűbb küllemet szeretnék. A 2011. évi véleménykutatás során kirajzolódott médiafogyasztási folyamatok arra figyelmeztetnek, hogy a magyarság fokozatosan átpártol a szerb sajtóhoz. Ezért az arculat modernizálása elkerülhetetlen, tehát meg kell fontolni egy olyan külső átalakítást, amely nem veszélyezteti a közszolgálati feladatok teljesítését. Fontos olyan újságszerkesztési koncepció kidolgozása és gyakorlati megvalósítása is, amely lehetővé teszi a napilap alkalmazkodását a megváltozott olvasói és piaci igényekhez. Ez feltételezi a szerkesztőségi munka megújítását, a magasabb szintű szakmaiságot, a szakmailag tapasztalt és az újításokra készen álló munkatársak számára a nagyobb felelősségvállalás lehetőségének a biztosítását, a tudósítói hálózat erősítését, valamint az újság formai átalakítását is, ami lehetővé teheti a nyomdai költségek csökkentését, a lap könnyebb kezelhetőségét és piacbarát megjelenését. Fontolóra vehető az eladási ár akár 30%-os csökkentése az értékesítés fellendítése érdekében. A cél az eladás legalább 20%-os növelése, mindenképp a rendkívül alacsony példányszámú hétfői, keddi, szerdai és pénteki számok esetében. A népszerűség fokozásáért a Magyar Szó folyamatosan fejleszti internetes megjelenését, ami idővel várhatóan a napilappal egyetemben válik piacképesé. Erősíteni kell a honlap hírportál-jellegét. Ki kell használni azt a lehetőséget, hogy vajdasági magyar médiumként pillanatok alatt exkluzív szerbiai, vajdasági híreket közvetíthet a magyarországi és más határon túli, magyarok lakta régiók olvasói, hírügynökségei felé, de a szerb közvélemény felé is. A cél érdekében mindenképp a vállalaton belül egyértelműen pontosítani kell a szervezeti felépítést.

A kiadóház stratégiai jövőjét illetően a nyomda is jelentős tényező. A Magyar Szó nyomdája 2010 áprilisától ISO 9001 és ISO 14000 minőségbiztosítási tanúsítvánnyal rendelkezik, ami egyik előfeltétele a tankönyvek nyomtatásának. Ugyancsak fontos tevékenység a bélyegek nyomtatása. A nyomda jobb kihasználtsága és jövedelmezősége érdekében hangsúlyos feladat a minél hatékonyabb eszközfejlesztése. Több tényező felülvizsgálása elkerülhetetlen, a lehetséges lépések pedig a második részleg felújításának befejezése, a nyomdagépek átköltöztetése a második üzemrészlegbe, hatékony nyomdavezetés biztosítása, a külső megrendelések szaporítása.

A lehetséges megoldások számbavételével mielőbb kezdeményezni kell a Magyar Szó-székház tulajdonjogi rendezését, irodakapacitásainak a jobb kihasználását, megfontolva egy magyar sajtó- és kulturális központ létrehozásának a lehetőségét is. A közösség részéről is igény mutatkozott rá, és rendkívül fontos közösségmegtartó szerepet játszhat. A különféle művelődési rendezvények mellett otthont adhat a vajdasági magyarság egyes újvidéki székhelyű intézményeinek. Magában a szerkesztőségben elengedhetetlen a jobb munkafeltételek biztosítása, de ugyanakkor a szerkesztőségi teljesítmény növelése is. Ugyanez vonatkozik a lapterjesztő és a hirdető osztályra. Valamennyi program végrehajtásával erősíthető a Magyar Szó Lapkiadó Kft. önfenntartási képessége, egyidejűleg növelhető a lap olvasottsága, illetve eladása. A Magyar Nemzeti Tanács - a Szerb Köztársaság és Vajdaság Autonóm Tartomány, valamint az anyaország illetékes intézményeivel együttműködésben - hozzájárul a napilap megjelenéséhez szükséges optimális anyagi eszközök biztosításához.

A **Hét Nap** iránti elvárások, hogy a vajdasági magyar közélet és kulturális élet tribünjévé váljon, tehát lehetővé tegye politikai, közéleti, gazdasági, egyházi és kulturális tartalmú

elemzések, interjúk, vélemények megjelenését, és a nyomukban kialakuló társadalmi párbeszéd ápolását. A Hét Nap feladata az is, hogy a vajdasági magyar olvasótábornak olyan tájékoztatói forrást biztosítson, amely felvállalja a többségi szerb és a magyarországi médiában feldolgozott témák kiegészítését, a többségi nemzettel és az anyaországgal való párbeszéd lehetőségét, valamint a vajdasági magyar közösségen belüli vitás kérdések letisztázását. Nem a hírközlés a fő feladata, hanem a napi események mentén az oknyomozó, helyzetelemző, tényfeltáró, hírmagyarító újságírás, mindig elsősorban a szakmai, etikai normákat és közösségi érdekeket szem előtt tartva.

A Hét Napnak minél előbb jelentős arculatváltáson kell átesnie annak érdekében, hogy az megfeleljen a megváltozott közösségi érdekeknek, ugyanakkor megtartsa az értékörzést, a közösségépítést és a szórvány tájékoztatásában betöltött szerepét. A Hét Napnak kívül-belül megújult politikai, társadalmi, kulturális, közéleti családi hetilapnak kell lennie, a modern tendenciákat követő új alapon, új arculattal, az olvasói igényekhez alkalmazkodó tartalommal. Egyidejűleg minden módot meg kell találni arra, hogy még több magyar olvasóhoz eljusson. A Hét Nap szerkesztőségének meg kell tennie mindent az olvasottság magasabb szintre emelése érdekében.

A Magyar Szó napilap és a Hét Nap hetilap nem versenytársak, hanem - egymást kiegészítve és erősítve - partnerek a vajdasági magyar médiaszíntéren. Az elkerülhetetlen ésszerűsítés érdekében közös szakmai csoport feladata a Magyar Szó és a Hét Nap különböző együttműködési lehetőségeinek kidolgozása, közös nyeremény- és reklámakciók megszervezése, amelyek közelebb hozzák a sajtót a fogyasztókhoz, ugyanakkor az olvasókat mindkét lap megvásárlására ösztönzik.

A regionális sajtó rendszerének felállításánál, illetve támogatásánál fontos szempont, hogy öt régió (észak-bácskai, dél-bácskai, észak-bánáti, dél-bánáti, szerémségi) számára biztosítva legyen a folyamatos sajtójelentés, legalább egy-egy kiadvány révén. A regionális sajtó feladata, hogy részletes tájékoztatást nyújtson magyar nyelven a régió történéseiről az ott lakók számára. Ugyanakkor a jobb együttműködés révén biztosítani kell a regionális, illetve kistérségi hírek folyamatos megjelenését a napi- és hetilapban.

IV.3. A Vajdasági Rádió és Televízió magyar adásainak és szerkesztőségeinek támogatása

A törvény szerint tartományi közszolgálati rádió és televízió a Vajdasági Rádió és Televízió, azaz esetünkben a rádió és a tévé magyar szerkesztősége Újvidéken (a továbbiakban Újvidéki Rádió, illetve Újvidéki Televízió). A közszolgálati jelleg egyben azt is jelenti, hogy működtetéséért és eltartásáért az állam a felelős, ugyanakkor az új törvény (Törvény a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól, Szerb Köztársaság Hivatalos Lapja, 72/2009) több kérdésben is különböző jogokkal ruházta fel a nemzeti tanácsokat. A vajdasági magyar közösség és a Magyar Nemzeti Tanács ennek alapján elvárja, hogy a szerbiai médiahatóság és a VRTV alapítói jogait gyakorló Igazgatóbizottság, illetve a VRTV vezetősége a nemzeti tanácsokról szóló törvény tiszteletben tartásával folyamatosan biztosítsa ezen jogosítványok maradéktalan megvalósítását.

Hat évtizedes múltjának köszönhetően az Újvidéki Rádió a vajdasági elektronikus média úttörője, amelynek ezért hagyomány-alakító és -megőrző szerepe is volt/van. Ehhez csatlakozott több, mint négy évtizeddel ezelőtt az Újvidéki Televízió is. Sajnos a VRTV jelenlegi helyzete sem műszaki, sem jogi, sem személyi állomány szempontjából nem felel meg a modern hallgatói/nézői és közösségi elvárásoknak. A helyzet javítása, a minőség szavatolása és a közösség igényeit kielégítő műsor zökkenőmentes előállításának/sugárzása végett több intézkedésre van szükség, amelyek foganatosításáért szoros együttműködést

kell megvalósítani a VRTV, illetve az Újvidéki Rádió és az Újvidéki Televízió vezetésével. A VRTV a Vajdaság Autonóm Tartomány közszolgálati elektronikus médiainstéménye, mely legfontosabb feladatai közé tartozik a kisebbségi nyelveken való tájékoztatás, illetve más jellegű tartalmak gyártása. Ennek egyik előfeltétele az anyagi háttér biztosítása, ami jórészt az előfizetési bevétel arányától is függ. A VRTV vezetésének sokkal közvetlenebb befolyást kell biztosítani a pénzügyi eszközök begyűjtésébe és kezelésébe.

Gyors fiatalításra és műsorkészítői létszámfeltöltésre van szükség mindkét szerkesztőségben. Ugyanakkor megfelelő személyi változásokat kell eszközölni. A magyar szerkesztőségeknek lehetővé kell tenni a hatékony és jól működő tudósító hálózat kialakítását, valamint szorgalmazni a tartományban magyarul (is) sugárzó többi helyi és regionális rádióval és televízióval való együttműködést. A műsorkínálat gazdagítása érdekében maximálisan élni kell azokkal a lehetőségekkel, amelyeket a külföldi RTV központokkal aláírt megállapodások és szerződések szavatolnak.

A jelenlegi műsorkínálat jórészt alacsony szakmai színvonalú, nem felel meg a modern televíziózás és rádiózás követelményeinek. A 90-es évek során leépített műsortartalmak, az oktató- és gyermekműsorok, a rádiódrámák, bizonyos zenei-szórakoztató és a vidámműsorok, továbbá a korábban sikeres televíziós műfajok, mint például a tévé-játékfilmek, saját gyártású sorozatok, gyermek-, dokumentum- és szórakoztató műsorok, kulturális produkciók nélkül továbbra is hiányos a közszolgálati műsorszolgáltatás. A kisebbségi zenei produkció a tévében elsősorban a népzenei fesztiválokra szorítkozik. Szegényes a hírműsorok tartalma is. Ezért módot kell találni a korábban kiszorított, de a közszolgálatosság szempontjából nélkülözhetetlen műsortartalmak visszaállítására. A magyar műsorok keretében sugárzott zenei tartalmakat pedig összhangba kell hozni a nemzeti közösség elvárásaival, és helyet kell találni azoknak a könnyebb zenei műfajoknak is, amelyeket a közönség igényel. A műsorokat egyszerűbbé, hallgathatóbbá kell tenni. Különösen fontos, hogy a VRTV vezetése támogassa ezeket a változásokat, amelyeket elsősorban a szerkesztőségeknek kell kezdeményezniük. De mindenekelőtt jelentősen korszerűsíteniük kell a műsorkészítési szemléletet: nézőbarát és piacképes gyártási folyamatokra van szükség a fogyaszthatóbb mediaszolgáltatás céljából, amely révén az Újvidéki Rádió és az Újvidéki TV is visszesherezheti népszerűségét, egyben meghatározó szerepvállaló lehet a vajdasági magyar médiahálózatban.

Végül, de nem utolsósorban szorgalmazni kell a rádió- és TV-archívum mielőbbi digitalizálását, a magyar közösség számára jelentős és értékes történelmi anyagok megmentését és feldolgozását.

Amennyiben az MNT és a VRTV között nem jön létre a megfelelő együttműködés, az MNT megvitatja annak a lehetőségét, hogy kezdeményezze az Újvidéki Rádió és/vagy az Újvidéki Televízió magyar szerkesztősége alapítói jogainak az átvételét, az ezzel járó anyagi és műszaki eszközökkel, illetve személyi állománnyal.

IV.4. Napi 24 órás folyamatos magyar nyelvű rádió- és tévéműsor biztosítása

A vajdasági magyarok joggal várják el, hogy tárgyilagos, nemzeti szellemiségű, teljes körű tájékoztatást kapjanak a magyar közösséget, az anyaországot, a Vajdaságot, a Szerbiát, a régiót, az Európát és az egész világot érintő kérdésekről. Ezen kívül a közszolgálatissággal összhangban az elektronikus médiának színvonalasan kell oktatnia, hagyományt őriznie és szórakoztatnia, hogy a tájékoztatás mellett ellássa kulturális, oktató, szórakoztató és demokratikus feladatát is.

Vajdaságban a rádió a leghosszabb hagyománnyal rendelkező és legelterjedtebb elektronikus média. Éppen ezért a helyi, regionális és tartományi sugárzású rádióállomások fennmaradása és korszerűsítése sarkallatos közösségi érdek. Mivel annyi anyagi, sem szakmai ereje nincsen, hogy külön-külön fenntartsa, illetve támogasson minden rádióállomást, az MNT alapvető feladata, hogy a racionalizálási folyamatban a szakma képviselőivel közösen megtalálja a legcélszerűbb módozatot arra, hogy a vajdasági magyar közösség napi 24 órás magyar nyelvű adást élvezhessen, de természetesen fennmaradjanak a jelenlegi regionális és lokális sugárzási kapacitások is. Ezt a feladatot úgy lehet a leghatékonyabban ellátni, ha a rádiósok összefognak és együttműködnek. Ennek a mostani nehéz gazdasági, pénzügyi, műszaki és káderhelyzetben a legjobb módja a **Vajdasági Magyar Rádióhálózat** létrehozása. Ezt a közszolgálati tartalmakat gyártó szerkesztőségek alkotnák, de bizonyos formában bekapcsolódhatnának a kereskedelmi rádiók is. A rendszer felölelné a tudósítókat (tudósítóhálózatot) is.

Ugyanakkor a vajdasági magyar közösség tájékozódási igényeinek kielégítésére elengedhetetlen legalább egy, 24 órás földi sugárzású tévé-csatorna. Amíg nem biztosított az önálló TV frekvencia, addig a meglévőkhöz (földi sugárzás és kábel) kell gazdagítani a kínálatot a kölcsönös műsorcsere révén. A **Vajdasági Magyar Tévéhálózat** célja, hogy a 24 órás magyar nyelvű tévéműsor létrehozása érdekében megalakuljon a tartományban már működő magyar nyelvű, közszolgálati tartalmakat gyártó televíziós szerkesztőségek (stúdiók és tudósítók) hálózata.

Így az elektronikus médiában információk továbbíthatók minden olyan vajdasági településről, ahol magyarok (is) laknak. Az egész Vajdaság területén megvalósuló műsorcserek folyamatos kapcsolatot biztosíthatnak a szórvány és a tömbmagyarság között. Ugyanis a kistérségek eseményeinek, terveinek, problémáinak a média által való felkarolása jelenti azt a kapcsolatot, amely összeköti a vajdasági magyar közösséget, fenntartva a tudatot, hogy léteznek, dolgoznak, alkotnak magyarok szerte a tartományban. A cél eléréséhez nélkülözhetetlen, hogy a rádiók, a televíziók képviselői és a tudósítók egyeztessenek a hálózatba szerveződés, a műsorcsere és a napi együttműködés kérdéseiről. Az együttműködés nemcsak a műsorcsereben és a tudósításban merülne ki, hanem közös tervezést, napi kapcsolattartást és közös műsorgyártást is feltételez.

Az összefonódás eredményes kiteljesedéséhez többlépcsős program-megvalósítás vezet.

- Az egyik program egy közös hang-, illetve kép- és mozgóképanyagcentrum létrehozása, ahova a tagok konkrét megállapodás és koordinálás alapján feltöltik az anyagokat, és azok közül saját szerkesztéspolitikájuknak és műsorstruktúrájuknak megfelelően válogatnak közlési szándékkal. Kötelező megjelölni a forrást és a szerző nevét.

- A második program a műsorcsere erősítése. A tagok kész műsorokat vehetnek át egymástól megbeszélés alapján, a forrás megjelölésének kötelezettségével.

- A harmadik program a közös műsorgyártás. Időnként vagy rendszeresen közös élő vagy rögzített műsort készíthet két vagy több szerkesztőség.

- A negyedik program a közös tudósítóhálózat kialakítása, ami egyrészt kiterjedne minden magyarlakta vidékre, tehát nem lennének fehér foltok, másrészt anyagi megtakarítást jelentene, hiszen nem kellene minden szerkesztőségnek külön tudósítóhálózatot működtetnie.

A programok elindítására az MNT külön fejlesztési, támogatási eszközöket biztosítana.

A vajdasági magyar közszolgálati elektronikus médiának elsősorban a vajdasági magyarságot kell tájékoztatnia, de módot kell találni arra, hogy a többségi nemzetet is folyamatosan informálja az itteni magyarsággal kapcsolatos témákról. Ugyanakkor a vajdasági magyar közösséget érintő témáknak folyamatosan meg kell jelenniük az anyaországi és a nemzetközi médiában is. Ezért a Vajdasági Rádió- és Tévéhálózatnak

be kell kapcsolódnia az anyaországi, kárpát-medencei és közép-európai, illetve duna-menti hír- és műsorcserebe.

IV.5. A vajdasági magyar médiatársadalom szakmai színvonalának emelése

A vajdasági magyar médiát egyebek között a szakmai hanyatlás is jellemzi. Szinte valamennyi tájékoztatási eszköz – még a legnagyobbak is – az újságíróhiányra panaszkodik, és a szakmai továbbképzésre rendkívül kifejezett az igény. Több szerkesztőségben nem megfelelő képzettségűek töltenek be szerkesztői tisztségeket, sőt vannak képzettséggel egyáltalán nem rendelkező alkalmazottak is. Ezért elsődleges stratégiai cél a szakmai színvonal emelése. Az újságírói állás egyik alapkövetelménye az egyetemi végzettség.

A megfelelő utánpótlás érdekében az Oktatásfejlesztési Stratégia programjaira támaszkodva azt szeretnénk elérni, hogy a magyar hallgatók az állami költségvetés terhére jussanak be az Újvidéki Egyetem karaira, valamint hatékonyan és eredményesen tanuljanak az egyetemeken.

Az MNT maradéktalanul támogatja a médiaszakértők egyetemi képzését, lehetőleg magyar nyelven. A szabadkai Tanítóképző Karon 2010-ben indult be a posztgraduális képzés média-kommunikátor szakon. Ide azok jelentkezhetnek, akik már rendelkeznek egyetemi vagy főiskolai diplomával. Az Újvidéki Bölcsészettudomány Karon pár évvel ezelőtt jött létre a zurnalisztika szak, amelyre évfolyamonként 4-5 magyar hallgatót vesznek fel, de a tantárgyak háromnegyedét, közöttük a szaktantárgyakat is, szerb nyelven tanulják. Ezeknek a hallgatóknak lehetővé kell tenni az anyanyelvápolást és a nemzeti kultúrával való ismerkedést. Ha másként nem, akkor az intézményrendszeren kívül, civil kezdeményezésként. Noha az anyanyelvű oktatás erősítése prioritás, hiszen az anyanyelven szerzett tudás a leghatékonyabb, ez korántsem jelentheti azt, hogy ennek a szerb nyelvtudás kárára kell történnie. A magyar, a szerb és egyre inkább az angol (esetleg a német) nyelv párhuzamos és együttes ismerete az egyéni boldogulás és sikeresség egyik záloga vidékünkön, a média világában pedig a nyelvtudás fontossága hatványozott.

A felsőfokú végzettségűek számának jelentős növelésén kívül fontos, hogy helyzetbe hozzuk, itthon tartsuk diplomásainkat a szülőföldön. Ennek érdekében tervezetten és intézményesen kell foglalkozni a pályakezdőkkel, támogatni kell a karrierépítésüket.

Az utánpótlás nevelése mellett komoly figyelmet kell fordítani a már munkaviszonyban lévő újságírók továbbképzésére, hiszen erre óriási a médiatársadalom igénye. Meg kell vizsgálni a felsőfokú végzettséggel nem rendelkező újságírók továbbképzésének ösztöndíjazási lehetőségeit annak érdekében, hogy egyetemi oklevelet szerezhessenek. Ennek pénzügyi háttérét részben az MNT biztosítaná. Továbbá szóba jöhetnének a hazai és külföldi szakemberek bevonásával szervezett egy-kétnapos, gyakorlatokkal is egybekötött előadás-sorozatok, de olyan akkreditált képzések is, mint amelyek léteznek már például a pedagógusok számára. A szakmai ismeretterjesztés mellet az anyanyelvi, nyelvhasználati és gyakorlati beszédképző tréningek is kívánatosak, újságírók és lektorok számára egyaránt. Az elektronikus média esetében nagyon fontos megszervezni a műszaki munkatársak, operatőrök, vágók, hangtechnikusok, hangmérnökök stb. képzését és továbbképzését is, az írott sajtó esetében viszont a tördelők továbbképzésére is hangsúlyt kellene fektetni.

V. A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAMOK

A IV. fejezetben megfogalmazott stratégiai célokat a Magyar Nemzeti Tanács széleskörű közösségi együttműködés és egyeztetett közös cselekvés keretében, mindenekelőtt konkrét programok végrehajtásán keresztül kívánja megvalósítani.

Az alábbiakban ismertetjük azokat a programokat, amelyek által hatékonyan szeretnénk elősegíteni a stratégiai fejlesztési célok megvalósítását.

V.1. A vajdasági magyar szellemiségű közszolgálati média értékrendje

A Magyar Nemzeti Tanács a Vajdasági Magyar Médiastratégia által biztosítani kívánja a vajdasági magyar közösség számára a közszolgálati mediaszolgáltatást, amely hatékonyan hozzájárul a vajdasági magyar közösség önazonosságtudatának erősítéséhez, az összetartozás érzetének elmélyítéséhez, szolgálja a közösségépítést, a történelmi, kulturális, nyelvi és vallási hagyományok megőrzését és ápolását, a közösségi élet minden területén elért eredmények tudatosítását és megőrzését, valamint lehetőség szerinti fejlesztését, reprodukálását.

A Magyar Nemzeti Tanács az általa alapított és társalapított - írott, elektronikus és internetes média - esetében követelményként határozza meg a közszolgálati tájékoztatást. Ennek biztosítása érdekében a médiumok igazgatóitól, főszerkesztőitől elvárja, hogy a következő irányelvek megvalósítását maradéktalanul biztosítsák:

1. A közszolgálati média a lehető legtöbb embert szólítsa meg, és nyújtson számukra vonzó, népszerű és minőségi tartalmakat. Ehhez elengedhetetlen a szakmai utánpótlás képzése, kinevelése, a munkatársak továbbképzése, számukra kiszámítható munkafeltételek és előmenetel biztosítása.
2. A sajtószabadság gyakorlása során egyértelműen meg kell jelennie a közérdek szempontjainak.
3. A közszolgálati mediaszolgáltatásnak jelentős szerepet kell vállalnia a közösségi kohézió és a társadalmi integráció elősegítésében, illetve megerősítésében, valamint a család értékének tiszteletben tartásában és támogatásában, a családalapítás és gyermekvállalás serkentésében, továbbá a felhalmozott közösségi értékek újratermelésében, megújításában is.
4. A médiának tudatosan vállalnia kell a közösségi identitás kialakítását, illetve a meglévő megerősítését. Ennek kiemelkedő támpontjai a magyar nemzet és a vajdasági magyar közösség ünnepei, jeles napjai, hagyományörző eseményei, melyekről méltó módon kell megemlékezni, hírt adni és tudósítani.
5. A vajdasági magyar közösség identitástudatának szerves része a vallási identitás, ennek ápolása, megerősítése, a történelmi egyházak, azok kultúrájának bemutatása elmaradhatatlan feladat.
6. A közszolgálati médiának erősíteni kell a közösségi összetartozást olyan tartalmakkal, amelyek az egész közösséghez, nemzethez szólnak, és amelyek kifejezik tagjai együvé tartozását. Ez alatt értendő az is, hogy köteles a vajdasági szórvány- és szigetmagyarsággal kapcsolatos információkat közölni, életükről, kiemelt rendezvényeikről, erőfeszítéseikről, gondjaikról, eredményeikről nyomatékosan, kiegyensúlyozottan és folyamatosan tájékoztatni, ezáltal következetesen erősíteni a tömb és a szórvány közötti nemzeti kapcsolatot.
7. A nemzeti történelmi, vallási, nyelvi, tudományos, irodalmi, művészeti kultúra kincseinek, azok sokszínűségének feltárása, továbbörökítése, gazdagítása olyan közös feladat, amelynek megvalósításában a közszolgálati médiának kulcsszerepet kell betöltenie.

8. A közszolgálati médiaszolgáltatók kiemelten fontos feladata a magyar nyelv, az anyanyelvi kultúra ápolása és terjesztése, a nyelvi hagyományok feltárása, megőrzése és megismertetése, nyelvhasználati és nyelvtani kérdések megvitatása.
9. A közszolgálati média számára a gyors, időszerű, pontos, alapos, tárgyilagos, sokoldalú, kiegyensúlyozott, megbízható és felelős hírszolgáltatás és tájékoztatás alapvető követelmény, mindenek előtt az alábbi kiemelt fontosságú témákkal kapcsolatban:
 - a) a vajdasági magyar közösséget érintő események, a közösségi jogok és érdekek érvényesítése,
 - b) a vajdasági magyar közösséget, illetve annak tagjait érintő közösségi és egyéni jogsértések, azok háttere, összefüggései,
 - c) a vajdasági magyarság szempontjából kiemelt jelentőségű intézményekkel, rendezvényekkel, díjakkal kapcsolatos események,
 - d) a vajdasági magyar alkotók életműve, a tudományos, művészeti, sport és közéleti egyéni és közösségi eredmények, életpálya modellt felkínálón kiemelkedő tevékenységek,
 - e) a Magyar Nemzeti Tanács stratégiai célkitűzéseivel kapcsolatos tevékenységek, rendezvények (az ezekhez kapcsolódó társadalmi célú hirdetéseknek, közleményeknek a megfelelő teret kell biztosítani, de azok közlése nem minősülhet marketingbevételnek),
 - f) az alkotmányos jogok és az állami rendszabályok folyamatos megismertetése, a társadalmi fontosságú szerbiai események közlése,
 - g) az európai szellemiség népszerűsítése, az úniós felzárkózási törekvések támogatása, az Európai Unió rend értékeinek megismertetése, az integrációs folyamatok elemzése,
 - h) a vajdasági magyar közösséget is érintő szerbiai, illetve vajdasági társadalmi folyamatok és jelenségek elemzése és magyarázata,
 - i) a magyarországi, továbbá a legfontosabb európai és világi események ismertetése itthon, illetve a szerbiai, vajdasági történések ismertetése Magyarország és más államok felé,
 - j) egészséges életmód, környezetvédelem, természet- és tájvédelem, közbiztonság, közlekedésbiztonság.
10. Hírműsorokban, politikai magazinműsorokban, illetve az ezeknek megfelelő nyomtatott sajtós rovatokban a vajdasági magyar pártoknak súlyuknak és tevékenységüknek megfelelően kell megjeleníteniük. Ugyanakkor a politikai jellegű vitaműsoroknak, az érvek ütköztetésének is helyet kell adni, különösen választások idején, a vajdasági magyar politikai színtéren és a vajdasági, illetve szerbiai politikai színtéren is. Választási időszakban a vonatkozó törvény szerint kell tájékoztatni.
11. A sajtótájékoztatónak és a közleményeknek nem jelenthetik az egyetlen hírforrást. Az újságíró kötelessége kutatni a témák iránt, háttérinformációkat, összefüggéseket keresve. A vajdasági magyar közösséget érintő kérdésekben, témákban a tájékoztatás folyamatosságának, folytonosságának elvét követi, egy-egy témát annak lezárulásáig figyelemmel kíséri, azt átfogóan, sokrétűen feldolgozza.
12. A közszolgálati média feladata a demokratikus elvek és viszonyok erősítése, az európai értékek terjesztése, amelyek alapja az emberi szabadságjogok tisztelete, a faji, nemzeti, vallási és nemi egyenjogúság, a jóléti társadalom kiépítése. Ugyanakkor elfogadhatatlan az öncélú személyeskedés, a rágalmazás, a magánéleti szférát sértő megnyilatkozás.
13. A közszolgálati média feladata a vélemény- és információcsere fenntartása és fejlesztése, építő párbeszéd ösztönzése és megvalósítása más nemzetekkel, elsősorban a többségi szerb nemzettel, továbbá Magyarország és Szerbia, illetve az anyaországi és a vajdasági magyar közösség, valamint a tömegkommunikációs eszközök kapcsolatainak és együttműködésének erősítése.

14. A közszolgálati médiaszolgáltatók feladata, hogy munkájuk során hozzájáruljanak a gyermekek és fiatalok testi, szellemi, lelki fejlődéséhez, szociális, kulturális és erkölcsi jólétének előmozdításához.
15. A közszolgálati médiaszolgáltatás fontos szerepe a különféle társadalmi csoportok számára nyújtott oktatás.
16. A közszolgálati médiaszolgáltatóknak a nemzetközi jogszabályoknak megfelelően tiszteletben kell tartaniuk minden ember méltóságát és alapvető személyiségi jogait.
17. A közszolgálati tartalmakkal elő kell segíteni a fogyatékossgal élő személyek társadalmi integrációját. Törekedni kell arra, hogy a médiatartalmak számukra minél nagyobb arányban hozzáférhetőek legyenek, valamint a fogyatékossgal élő személyek részére, illetve bevonásukkal minél több tartalom kerüljön közzétételre.
18. A közszolgálati médiaszolgáltatók lehetőségeikhez mérten törekedjenek az újításokra, megjelenésükben, arculatukban a korszerű megoldásokra, a szakmai színvonal emelésére, a médiahálózat és az internet kínálta lehetőségek kihasználására.
19. A közszolgálati médiaszolgáltatók minden munkatársa és alkalmazotta munkavégzés során az általánosan elfogadott közéleti, kulturális normáknak megfelelően járjon el. A dolgozók tartsák szem előtt, hogy közéleti, társadalmi megnyilvánulásaiktól, magatartásuktól nem vonatkozathatók el, és méltón képviseljék a közösségi érdekeket mind a hazai, mind a külföldi közvélemény előtt.
20. Az igazgató és a főszerkesztő feladata, hogy a rendelkezésére álló emberi, műszaki és anyagi erőforrásokkal a lehető leggazdaságosabban, legracionálisabban gazdálkodjon, a fenti irányelveket szem előtt tartva, a foglalkoztatottak egyéni és kollektív szerződéseiben foglaltakat maradéktalanul betartva.
21. A megfogalmazott elvárások kötelező jellegűek a Magyar Nemzeti Tanács által alapított és/vagy társalapított közszolgálati médiaszolgáltatók számára. A megjelenő tartalmakért és a Magyar Nemzeti Tanács által elfogadott Vajdasági Magyar Médiastratégiában megjelenített irányelvek betartásáért és megvalósításáért az igazgató és a főszerkesztő felel.
22. A megfogalmazott irányelvek betartását egy, a Magyar Nemzeti Tanács által létrehozott szakmai Testület felügyelné, a tagok egyharmadát a nyomtatott sajtó, egyharmadát az elektronikus média, egyharmadát pedig az MNT Tájékoztatási bizottságának javaslatára választanák meg.

A Magyar Nemzeti Tanács a kiépülő Vajdasági Magyar Médiahálózat valamennyi tagjától elvárja az értékrend betartását. Ugyanakkor a hálózat tagjait érintő médiastratégiai kérdésekben állást foglal, a közvéleményhez, valamint az állami, tartományi és önkormányzati szervekhez fordulhat. A törvénnyel és más jogszabályokkal összhangban síkra száll a hálózati tagok érdekvédelmében, támogatja pályázási és más eszközszerzési törekvéseiket. Munkájáról, a stratégiai célkitűzésekkel kapcsolatos tevékenységéről, rendezvényekről és más eseményekről folyamatosan biztosítja az információszolgáltatást a Vajdasági Magyar Médiahálózat közszolgálati intézményei számára.

V.2. Az MNT által alapított médiumok vezetői struktúrájának megújítása

A Magyar Nemzeti Tanács tevékenységének szerves része az MNT-hez tartozó intézményekkel való szoros együttműködés, terveik és programjaik támogatása, ugyanakkor annak az újszerű szakmai programnak a megvalósítása, amely a nyitáson, az új arcok és új energiák bekapcsolásán alapul. Ezen célnak fontos területe az alapító és az intézmények közt összekötő kapocsként működő igazgatási testületek kinevezése a meghatározott célkitűzésekkel összhangban. A főszerkesztőkkel/igazgatókkal való együttműködés is tárgyát képezi ennek a programnak: az adott vezetők együttműködési

hajlandósága, nyitottsága, a kölcsönös bizalom megléte/hiánya, a Magyar Nemzeti Tanács célkitűzéseinek a segítése/ellehetetlenítése. Ugyancsak fontos szempont, hogy a médiastratégia végrehajtása is megköveteli egy új vezetői struktúra megteremtését.

A Vajdasági Magyar Médiastratégia elfogadását követően a célkitűzések minél hatékonyabb megvalósítása érdekében szükséges a Magyar Szó Taggyűlési Jogokat Gyakorló Testületének, Felügyelő Bizottságának, igazgatójának, főszerkesztőjének a megbíratási követelmények szerinti, illetve teljesítményi értékelése. Ugyancsak szükséges a Hét Nap Taggyűlési Jogokat Gyakorló Testületének, Felügyelő Bizottságának, igazgatójának, főszerkesztőjének a megbíratási követelmények szerinti, illetve teljesítményi értékelése. A Magyar Nemzeti Tanács, mint a Pannónia Alap egyik alapítója, kezdeményezi a Pannon RTV vezetőinek és a szerkesztőségi munkatársaknak a megbíratási/munkahelyi követelmények szerinti, illetve teljesítményi értékelését és az esetleges átszervezést.

A 2011. évi Törvény a gazdasági társaságokról megköveteli, hogy 2012. február 01-ig sor kerüljön az alapító okiratok módosítására, illetve összehangolására a jogszabállyal. A módosítások egyben az igazgatási struktúra átalakítását irányozzák elő, amit szakértők bevonásával a határidőn belül le kell bonyolítani.

V.3. A Magyar Szó olvasottságát növelő programok

A Magyar Szó szerkesztőségének és új vezetésének kiemelt felada, hogy mindent megtegyen annak érdekében, hogy a lap olvasottsága minél előbb elérje a stratégiában kitűzött szintet. A cél az eladás legalább 20%-os növelése, elsősorban az alacsony példányszámú hétköznapi számok esetében. Ez egyrészt az eladási ár csökkentésével érhető el, másrészt pedig a tevékenységi hatékonyság, illetve a termékszínvonal emelésével minden szinten. Mindemellett tovább kell erősíteni az előfizetési kedvet, közelebb vité ezt a terjesztési módszert azokhoz a potenciális olvasókhöz is, akik olyan helységekbén élnek, ahol eddig nem volt megszerveve a lapkihordás. A program megvalósítását a valamennyi tényező hozzájárulását elemző, részletes hatástanulmány előzi meg, amelynek kidolgozásában a Magyar Szó minden részlegének szakemberei kiveszik részüket.

V.3.1. A Magyar Szó eladási árának lehetőleg csökktentése

Az előállítási folyamat és ezzel együtt az előállítási költségek ésszerűsítésével lehetőséget kell teremteni az eladási ár csökkentésére. Ennek érdekében a Magyar Szó Lapkiadó Kft. illetékes szakemberei azonnal kidolgozzák az erre vonatkozó javaslatot és hatástanulmányt. A feladat határidőbeni elvégzéséért a Magyar Szó Lapkiadó Kft. vezető testülete és az igazgató felel, akár e programnak a dokumentum végén kijelölt határidőben történő gyakorlati megvalósításáért. Az olcsóbb Magyar Szó minden bizonnyal kelendőbb lenne, így a napilap visszaszerezheti elvesztett olvasótábora egy részét.

V.3.2. A Magyar Szó tartalmát és küllemét megújító program

A megváltozott olvasói igények is arra utalnak, hogy csakis egy színesebb, szórakoztatóbb, a közösség felé forduló, informatív, kezdeményezésre, érvényesülésre buzdító Magyar Szó képes megfelelni az elvárásoknak. A magyar szellemiség alapvető követelmény, hisz közösségi cél az esélyegyenlőség megteremtése. A demokrácia érdekében lehet kritikus a Magyar Szó, és tárja fel a demokráciát veszélyeztető jelenségeket, de egyúttal vállalja a felelősséget a magyar közösség iránt, hisz a magyarok megmaradását, egyenrangúságát, boldogulását kell folyamatosan szolgálnia.

Nyelvezetét illetően a Magyar Szónak igényesnek, példamutatónak kell lennie, munkatársainak törekedniük kell a helyes nyelvhasználatra. A nyelvi, nyelvhelyességi és

nyomdai hibák elkerülése érdekében fontolóra kell venni az olvasószerkesztő kinevezését.

Különösen fontos a megváltozott olvasói és piaci igényeknek megfelelő újságszerkesztési koncepció kidolgozása és gyakorlati megvalósítása. Ez feltételezi a szerkesztőségi munka megújítását, a magasabb szintű szakmaiságot, a szakmailag tapasztalt és az újításokra készen álló munkatársak számára a nagyobb felelősségvállalás lehetőségének a biztosítását, a tudósítói hálózat erősítését, valamint az újság formai átalakítását is, a könnyebb kezelhetősége és piacbarát megjelenése céljából.

A Magyar Szó munkaközössége az MNT szakembereivel és a Magyar Szó Lapkiadó Kft. vezető testületével közösen a legrövidebb időn belül kidolgozza a megújulás programját és annak megvalósíthatósági tervét. Ez vonatkozik a többi kiadványra is, amelyek a Magyar Szó gondozásában jelennek meg. A feladatot a Magyar Szó igazgatója vezeti. A program elmaradhatatlan részelemei:

- a formai átalakítás
- az új arculat/külalak
- az új szerkesztési koncepció
- a szerkesztőségi munkamegosztás megújítása
- a hazai és külföldi tudósítói hálózat erősítése/ésszerűsítése

V.3.3. Képes Ifjúság akció

Az olvasótábor bővítéséért minden elsős középiskolás, aki négyéves, magyar tannyelvű szakra iratkozott Vajdaságban, 2010 szeptemberétől az iskolaév végéig ajándékba kapta a Magyar Szó szerdai számát, benne a Képes Ifjúsággal. Az akció 2011 szeptemberétől lehetőség szerint kiszélesedik a magyar tannyelvű hároméves szakokra iratkozott elsős középiskolákra is. A projektum folytatásához az akció lebonyolítói felmérést készítenek, hogy azok közül a diákok közül, akik az első osztályban ingyenes Képes Ifjúságot kaptak, a következő tanévben hányan fizettek elő a hetilapra. A Magyar Nemzeti Tanács a 2011-dik évi költségvetésében eszközöket hagyott jóvá az ingyenes Képes Ifjúság akcióra. Folytatása az elmúlt időszakban lebonyolított eredményessége esetében indokolt, amiről a Magyar Szó felmérést készít.

V.3.4. A Magyar Szó Lapkiadó Kft. belső átszervezése

Fontolóra kell venni az Ifjúsági és gyermeklapok szerkesztőség létrehozását, melyet a Mézeskalács, a Jó Pajtás és a Képes Ifjúság képezne.

A lapterjesztő osztályt a közös szolgálatból a Magyar Szó lap szerves részévé tenni és közös irányítás alá helyezni. A napilap vezetése köteles napi szinten tájékozódni a példányszámról, a nyomtatás, az eladás és a remittenda alakulásáról. A lapterjesztő osztály azonnal kidolgozza az eladásnövelő cselekvési tervet, melynek keretében hangsúlyozottan fontolóra veszi a kihordókra alapozott lapterjesztés eredményességét.

A hirdetőosztály, amelyet ugyancsak a napilap szervezeti részévé kell tenni, fontos bevételi gazdasági részleg, ezért a Magyar Nemzeti Tanács megköveteli a növekvő gazdasági eredmények felmutatását. A részleg azonnal kidolgozza az erre vonatkozó tervet.

A lehetőségek függvényében napirendre kerül a szerkesztőség felújítása, a részlegvezetőknek és a szerkesztőségi munkatársaknak a munkahelyi követelmények szerinti, illetve teljesítményi felmérése és a bérfeljesztés, valamint minden további

intézkedés, ami vonzóvá teszi a szerkesztőségi munkavállalást az alkalmas szakmunkatársak részére. A bérek ésszerűbb újraelosztásához komoly felmérésre van szükség, amelynek előfeltétele az újságírói és nyomdai munkák, valamint az adminisztratív dolgozók normarendszerének beható elemzése. Folyamatos újságíróképzés és a más hazai és külföldi médiumokkal való együttműködés megszervezésével biztosítható a korszerű követelményeknek is eleget tevő szakmai megfelelés.

V.3.5. A Magyar Szó honlap továbbfejlesztése

A Magyar Szó Online bizonyos mértékben hírportál, ugyanakkor nem vetélytársa, hanem kiegészítője a nyomtatott napilapnak. Ezért elmaradhatatlan és nagyon fontos a folyamatos és szoros együttműködés mind a szerkesztőséggel, mind pedig a többi részleggel, elsősorban a marketing osztállyal. Az Interneten megjelenő Magyar Szó Online a közvélemény számára tájékoztatást nyújt, ugyanakkor a Magyar Szó és a közvélemény közötti magatartás koordinálására szolgál. A kommunikáció tehát kétirányú, interaktív. A lap netes olvasói egyszerű és áttekinthető és mindenképpen interaktív portált igényelnek. Ez megvan, hiszen a felületen közölt tartalmakra van lehetőség válaszolni, kommentárt fűzni hozzájuk. De a továbbfejlesztés során feltétlenül módot kell találni arra, hogy a Magyar Szó Online hatékonyan és alkotóan közreműködjön az értékteremtésben azzal, hogy hozzájárul a résztvevők közötti kölcsönös megértéshez.

V.4. A Forum nyomda jobb kihasználása

A nyomda második üzembrészlegének felújítása idő- és pénzigényes, de a későbbiekben jövedelmező beruházás. Szükséges újjáépíteni a törvényes előírásoknak már nem megfelelő trafóállomást, továbbá a villanyvezetékek felújítása, valamint a hűtési berendezés beszerzése és felszerelése is elengedhetetlen. Ezzel jelentős hasznos terület szabadulna fel a Magyar Szó székházában, ahol jobb munkakörülményeket lehetne biztosítani a napilap dolgozóinak, de az épület többi felhasználóinak is. Egyben megteremtődnének a feltételek a székház rendeltetésének átalakítására, bővítésére.

Közben a nyomdában jobb szervezéssel, vezetéssel hatékonyabb eszközfejlesztés lehetséges. Több külső megrendelést kell hozni, hisz konkurens könyvnyomtatásra, bélyeg- és tankönyv-nyomtatásra is alkalmas. A nyomda a legrövidebb időn belül elkészíti az erre vonatkozó javaslatot és megvalósíthatósági tervet.

V.5. Magyar Sajtó- és Kulturális Központ

Újvidéken hosszú évek óta hanyatlóban van a magyar közélet. Ennek egyik oka a magyar kulturális és tájékoztatási központok lassú elsorvadása, a magyarság találkahelyeinek eltűnése, és a társadalmi élet különböző formáit szervező intézmények, vállalkozások, a kezdeményezési kedv hiánya. Ezért van igény a Magyar Sajtó- és Kulturális Központ (MSKK) létrehozására, amely szükségessége és létjogosultsága közösségi szempontból hatványozottan indokolt. Erre a célra ideális hely a Magyar Szó székháza. A székház, amely az egész térségben valamikor nagyon becsült és hírneves volt, és valóban a pezsgő kulturális élet egyik központjaként tartották számon, remek elhelyezésű Újvidéken, számos kihasználatlan lehetőséget rejtve magában. Az épületet jelenleg a Magyar Szó Lapkiadó Kft. és a Forum Könykiadó Intézet használja, a jelentős helyet foglaló nyomdával, valamint több magyar civil szervezettel egyetemben. A Magyar Szó Kft. székház állami tulajdonként van telekkönyveztve. Nélkülözhetetlen a tulajdonjogi viszonyok tisztázása.

Az MSKK lenne a dél-bácskai, dél-bánáti és szerémségi térség magyar társadalmi életének a központja, amely szorosan együttműködik az Újvidéki Színházzal, a Vajdasági RTV magyar szerkesztőségeivel, a Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központtal, valamint más vajdasági, sőt térségbeli magyar média-, kulturális- és civil intézményekkel.

A Magyar Sajtó- és Kulturális Központ:

1. Helyet biztosít a Magyar Szó, a Forum, a Mozaik TV és más kulturális és civil szervezetek működéséhez.
2. Házon belül és kívül különböző politikai, kulturális, tudományos, oktatási és szórakoztató eseményeket szervez, amelyek hozzájárulnak a magyar társadalmi élet felpezsdítéséhez.
3. Összeköti a különböző magyar média- és kulturális intézmények tevékenységét, közös akciókat, programokat kezdeményez és szervez.
4. Feltételeket biztosít egy magyar Újságíróklub működéséhez.
5. Helyet biztosít a magyar újságírók folyamatos szakmai továbbképzésének, alkotói műhelyek munkájának.
6. Feltételeket biztosít a magyar fiatalok szórakoztató életéhez és más szervezett aktivitásához.
7. A székházon belül megfelelő feltételeket teremt a tevékenység végzéséhez,
8. Magyar újságok és könyvek boltját működteti, ahol egy helyen megvásárolhatóak a magyar nyelvű lapok, könyvek, elsősorban a Magyar szó és a Forum kiadványai.
9. Más feladatokat is vállal, amelyek hozzájárulnak egy szerteágazó és gazdag magyar társadalmi élet kifejlesztéséhez.

A Magyar Sajtó- és Kulturális Központ a többi között:

1. A folyamatos magyar-magyar és magyar-szerb párbeszéd helyszíne és kezdeményezője. Különböző társadalmi problémákról, jelenségekről, politikai kérdésekről szervez vitaesteket, amelyeket a média rögzítve vagy akár élőben továbbad a vajdasági magyar és többségi közönségnek.
2. Helyet ad a magyar művészeti alkotások bemutatásának.
3. Könyvbemutatókat, művészi bemutatókat, közönségtalálkozókat szervez.
4. Magyarországi és más térségből való közéleti személyiségek vendégszereplését, bemutatkozását szervezi.
5. Különböző rendezvényeken lehetőséget nyújt a különböző társadalmi és kulturális csoportok párbeszédének, közelebb hozza a vajdasági magyar közösséget az Európai Unióhoz.
6. Lehetőséget nyújt és segít a fiatalok iskolán kívüli életének megszervezésében.

A Magyar Sajtó- és Kulturális Központ tevékenysége hozzájárulhat a szabadkai és az újvidéki értelmiségi csoportok közötti ellentétek kisímítéséhez és a kölcsönös megértés és bizalom kiépítéséhez.

A Központ létrehozását több fázisban lehet megszervezni:

- I.
 - Egy háromtagú szervezői csapat létrehozása, amely előkészíti és kidolgozza a részletes terveket az MSKK munkájának beindításához.
 - A valamikori Forum Klub helyiségeinek visszaállítása és felszerelése (bútorzat, hangosítás....).
 - Együttműködési szerződés megkötése az Újvidéki Színházzal (annak helyiségeinek használatára egyes rendezvényekre) és a Petőfi Sándor Művelődési Központtal, valamint más térségbeli (nem csak újvidéki) intézményekkel.

- A székház felújítására vonatkozó részletes tervek kidolgozása és a pénzügyi tervek előkészítése.
- Az első rendezvények megszervezése a házban működő média közreműködésével.

II.

- A Székház felújításához szükséges anyagi háttér biztosítása.
- A felújítás több fázisban történő elkezdése.

III.

- A nyomda kiköltöztetése.
- Az átalakítás folytatása és befejezése.
- A teljes tevékenység beindítása.

Fontos megjegyezni, hogy az átalakítás elsősorban a székház felújítására vonatkozik, nem a teljes átalakítására. A székház jelenlegi formájában is, kisebb adaptációkkal megfelelt az MSKK tevékenységének. A társadalmi élet pezsgése viszont már beindítható a klubhelyiségek rekonstrukciójával, ami nem igényel különösebb költségeket.

V.6. A Hét Nap olvasottságát növelő programok

Tudatosan, tervezetten, a nemzetközi trendek és a vajdasági magyar sajátosságok figyelembe vételével jelentős újításra szorul a Hét Nap, hogy piacbarát és olvasóközpontú hetilapként kínáltassa magát, szem előtt tartva, hogy csak színvonalas, kezdeményezésre buzdító lap képes az olvasótábor kegyeibe férkőzni. Népszerűbbnek, fogyaszthatóbbnak kell lennie, ugyanakkor a szerkesztőségnek meg kell tennie mindent, hogy minél több potenciális olvasóhoz eljusson a lap. A lehetséges megléphető célkitűzés a 20%-os lapeladás-emelés.

V.6.1. A Hét Nap tartalmát és küllemét megújító program

A Hét Nap legyen színes, dinamikus, ne hagyja figyelmen kívül a nemzetközi sajtópiaci trendeket, de vigye tovább a 65 éves hetilap hagyományait, és igazodjon az olvasói szokások, elvárások változásához – ezek a laparculat-átalakítás célkitűzései. A hetilap alapanyagát, küllemét és tartalmát egyaránt korszerűsíteni kell. Meg kell találni a nemzeti gondolat társadalmi megnyilatkozásának formáit olyan hetilap köntösében, amelyet több nemzedék is érdeklődéssel olvas. Ha kell, külsős szakértői csoport alkalmazása lehetséges a megújulási terv kidolgozására.

Lehetőség szerint fontolóra kell venni a szerkesztőség felújítását. Napirendre kerül a szerkesztőségi munkatársaknak a munkahelyi követelmények szerinti, illetve teljesítményi értékelése és a bérelosztás kérdése, valamint a szerkesztőségi munkavállalás ösztönzésére tett minden további intézkedés.

A feladat határidőbeni elvégzéséért a Hét Nap Lapkiadó Kft. vezető testülete és a lapvezető felel, akár e programnak a dokumentum végén kijelölt határidőben történő gyakorlati megvalósításáért.

V.6.2. Lapterjesztés- és marketing-fejlesztő program

A Hét Nap kidolgozza a növekvő eredményeket hozó lapterjesztési és marketing tervet, amely a lapeladás növelésével együtt jelentősebb bevételeket biztosíthat. Erősíteni kell az előfizetési kedvet, közelebb vinni ezt a terjesztési módszert azokhoz a potenciális

olvasókhoz is, akik olyan helységekben élnek, ahol eddig nem volt megszervezve a lapkihordás.

Fontos mielőbb valóra váltani az MNT által is támogatott együttműködési szerződésben foglaltakat a szerkesztőségek között, és közösen fellépni a potenciális hirdetőik felé. A program megvalósítását a valamennyi tényező hozzájárulását elemző, részletes hatástanulmány előzi meg. A feladat határidőbeni elvégzéséért és a program gyakorlati megvalósításáért a Hét Nap Lapkiadó Kft. vezető testülete és a lapvezető felel.

V.6.3. Hét Nap akció

A Magyar Nemzeti Tanács a 2011-edik évi költségvetésében eszközöket hagyott jóvá az ingyenes Hét Nap akcióra. Ez a megmozdulás a magyarul tanuló végzős középiskolásokat érinti, akik már elég képzetten fogadhatnak egy komoly, némi politikai felkészültséget is igénylő lapot. A projektum folytatásához felmérés készül, hogy azok közül a diákok közül, akik ingyenes Hét Napot kaptak, a következő tanévben hányan fizettek elő a hetilapra. Az akció folytatása az elmúlt időszakban lebonyolított eredményessége esetében indokolt.

V.7. A Vajdasági Rádió és Televízió magyar műsorait támogató program

A törvény szerint tartományi közszolgálati rádió és televízió a Vajdasági Rádió és Televízió, azaz esetünkben a rádió és a tévé magyar szerkesztősége Újvidéken (a továbbiakban Újvidéki Rádió, illetve Újvidéki Televízió). A közszolgálati jelleg egyben azt is jelenti, hogy működtetéséért és eltartásáért az állam a felelős, ugyanakkor az új törvény (Törvény a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól, Szerb Köztársaság Hivatalos Lapja, 72/2009) több kérdésben is jogokkal ruházta fel a nemzeti tanácsot. A vajdasági magyar közösség és a Magyar Nemzeti Tanács joggal várja el, hogy a szerbiai médiahatóság, és a VRTV alapítói jogait gyakorló Igazgatóbizottság, illetve a VRTV vezetősége a nemzeti tanácsokról szóló törvény tiszteletben tartásával a többi között:

- Kikérje és figyelembe vegye az MNT véleményét a Vajdasági Műsorszórási Intézmény igazgatóbizottsági és műsortanácsi tagjainak és vezérigazgatójának a kinevezése során.
- Lehetővé tegye, hogy az MNT meghatározza a közszolgálati intézményben a kisebbségi műsorok felelős szerkesztőjének a megválasztására vonatkozó mércéket.
- Lehetővé tegye, hogy az MNT a műsorszórási intézmény igazgatóbizottságánál a pályázó és a pályázati feltételeknek eleget tevő jelöltek közül jelöltet javasoljon a nemzeti kisebbségi nyelvű műsorok felelős szerkesztőjének személyére.
- Lehetővé tegye, hogy az MNT a Köztársasági Műsorszórási Ügynökségnél javaslatokat tegyen a műsorszórás fejlesztési stratégiájának kidolgozása során.
- Lehetővé tegye, hogy az MNT javaslatot tegyen a köztársaság, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzat költségvetési eszközeinek nyilvános pályázat útján a nemzeti kisebbségi nyelven tájékoztató jogi és természetes személyeknek történő odaítélésére.
- Lehetővé tegye, hogy az MNT megvitassa a Szerbiai Műsorszórási Intézmény és a Vajdasági Műsorszórási Intézmény igazgató- és műsorbizottságának jelentéseit, valamint javaslatokat és ajánlásokat tegyen a nemzeti kisebbségi nyelvű műsorokat illetően.
- Lehetővé tegye, hogy az MNT véleményt nyilvánítson és javaslatokat tegyen a Köztársasági Műsorszórási Intézmény Tanácsának a nemzeti kisebbségi nyelvű tájékoztatással kapcsolatban.

- Biztosítsa, hogy az MNT meghatározza saját képviselőjét a Köztársasági Műsorszórási Intézmény Tanácsában, aki határozathozatali jog nélkül részt vesz annak munkájában, amikor nemzeti kisebbségi nyelvű tájékoztatással kapcsolatos kérdéseket vitatnak meg.
- Biztosítsa a magyar szerkesztőségek működéséhez szükséges megfelelő anyagi, műszaki és személyi feltételeket.
- Biztosítsa, hogy visszakerüljenek a műsorszerkezetbe magyar nyelven azok a műfajok is, amelyek megszűntek.
- Tegye lehetővé a megfelelő együttműködést a magyar szerkesztőségek és más hazai és külföldi magyar nyelvű RTV-k között.
- Tegye lehetővé, hogy a magyar nyelvű műsorok legalább 10 százaléka külső alkotói műhelyek produkciójában készüljön, bővítve így a tartalmi merítési alapot.

A műsorkészítési és –sugárzási feltételek jobbításával párhuzamosan különös figyelmet igényel a műsorkészítés és -szolgáltatás korszerűsítése, a hallgatói igények felmérése és kielégítése. Jelentős változásokat kell eszközölni a műsorok formáját, az újságírók szerepét, a tartalmak feldolgozási módját, a zenei részek szerkesztését illetően, ami egyszerűbb, hallgathatóbb, nézhetőbb műsort eredményez.

A minőség szavatolása és a hallgatók elvárásait, igényeit kielégítő műsor zökkenőmentes előállítás/sugárzása, illetve az adás egész Vajdaságban való hallhatósága céljából szükség van öt adó megvásárlására, illetve működtetésére: Újvidéken (a Venacon) egy 5 kW-os, Kikindán, Versecen, Zomborban és Siden (vagy Satrincán) pedig egy-egy 1 kW-os adó. Ezáltal nem csak a jobb hallhatóság lesz biztosított Közép-Bánátban és Nyugat-Bácskában, hanem magyar rádióműsort szavatol a dél-bánsági és a szerémségi magyar szórványnak is.

A cél elérése érdekében az MNT azonnal felveszi a kapcsolatot és tartósan együttműködik a Vajdasági Rádió és Televízió, valamint az illetékes köztársasági intézmények vezetőivel. Az adóvásárlásra szükséges eszközök közös biztosítása megbeszélés tárgyát képezik.

V.8. Vajdasági Magyar Rádióhálózat kiépítése

A Vajdasági Magyar Rádióhálózat központja a Vajdasági RTV keretében működő Újvidéki Rádió magyar műsora lenne, ezért a Magyar Nemzeti Tanács a lehető legnagyobb mértékben támogatja a magyar szerkesztőség erősödését és hálózatépítő törekvéseit. Már bejáródott és folyamatos az együttműködés az Újvidéki Rádió, a Szabadkai Rádió és a topolyai Régió Rádió között. Ennek tervszerű bővítésével, nem csak riportok, híradós mellékletek, hanem egész műsorok cseréjével kialakulhat a valamennyi közszolgálati tartalmat kínáló, 24 órás rádióműsor, amelyhez csatlakozhatnak a helyi, sőt bizonyos formában a kereskedelmi rádiók is, egyben valamennyien hozzáférhetnek, hogy saját műsorukat is színvonalasabbá tegyék.

A hálózat kiindulópontja egy közös portál működtetése, melynek célja, hogy gyorsan és egyszerűen megoldja az anyagcserét. Az oldalon rovatba rendszerezve elérhető lesz a felkínált anyagok rövid tartalma (pl. hír, bejelentő formájában). Ezzel áttekinthető lesz a rendszer. Minden anyag mellett kötelező feltüntetni a forrást (a médium és az újságíró nevét, valamint azokat a kikötéseket, amelyekkel felhasználható a hanganyag). A listászerűen rovatba rendezett tartalmat egy közös szerverre töltik fel, ahonnan minden hálózati felhasználó letöltheti. Ki kell dolgozni egy közös protokollt, amely pontosítja, milyen kötelezettségei lesznek az adóknak (pl. lesz-e feltöltési minimum, a hanganyag minőségét tekintve fontos megállapítani a műszaki mércéket is). Az oldal üzemeltetése és fenntartása szintén a hálózat tagjainak feladata, tehát meg kell állapodni abban, hogy miként, milyen alpból biztosítható az oldal működése. Ennek szigorú betartása nélkül nem működhet a napi hírcsere. A kezdeti nehézségek miatt nélkülözhetetlen a folyamatos

egyeztetés a munkával kapcsolatban. Minden médium kijelöl egy kapcsolattartó személyt. Fontos és hasznos egy közös «eseménylista» felállítása is, amelyre minden médium beírja azokat az eseményeket, amelyeket követ másnap. Ezzel minden szerkesztőnek belátása lenne abba, hogy ki és mit követ, van-e igény az esetleges közreműködésre (pl. közös stábok alakítására – választások esetén, hiszen ezzel megtakaríthatók azok a költségek, amelyeket egy-egy újságíró terepi munkája megkövetel).

Az egyik legfontosabb feltétel a hálózat kiépítéséhez és működtetéséhez a megfelelő anyagi háttér biztosítása. Ez lehet RTV-előfizetés (saját forrás) a közszolgálati rádió esetében, minden hálózati tag esetében pályázati forrás (közös pályázás), reklámbevétel és donáció.

A Vajdasági Magyar Rádióhálózat létrehozását az MNT Közigazgatási Hivatala koordinálná, és az alapját egy részletes együttműködési megállapodás képezné. Az MNT külön költségvetési eszközöket rendelne évente a projektum megvalósítása érdekében.

V.9. Vajdasági Magyar Televízióhálózat kiépítése

A folyamatos magyar nyelvű TV-adás műsorkínálata a jelenlegi tartományi, regionális és helyi TV állomások gyártási kapacitásaiból állna össze. A Vajdasági Magyar Televízióhálózat kiépítésében és vezetésében a Pannon TV tölti be a központi szerepet, a hálózat alapját a Pannon TV, a Vajdasági TV magyar szerkesztősége, a Mozaik TV és a helyi TV sudiók képeznék, tehát minden jelenlegi sugárzási kapacitás megmaradna. A Pannon TV saját gyártású műsorai mellé a Vajdasági Magyar Televízióhálózat szolgáltatna anyagokat az egész Vajdaság területéről. Így lehetővé válna az egész tartományra kiterjedő vajdasági magyar híradó összeállítása is, amely a vajdasági magyarok történéseiről és a fontosabb helyi témákat feldolgozó riportokból állna. A hálózat tagja lehet minden olyan tartományi, regionális és helyi televízió, továbbá stúdió és egyéni alkotó, amely, illetve aki magyar nyelvű közszolgálati tartalmakat gyárt az élet bármely területéről Vajdaságban. Így a helyi hírek már nem csak az adott kistérségi médiumok, vagy a helyi tudósítókkal rendelkező szerkesztőségek számára lesznek elérhetők, hanem a hálózat minden tagja számára. Az anyagok felhasználásának feltételeit és szabályait a tagok határozzák meg. Az együttműködés alapját kezdetben a teljes és szabad műsorcsere jelentené, majd idővel sor kerül a gyártási kapacitások szorosabb összefonódására is. Az MNT a társalapítói jogkör keretein belül támogatja a Pannon TV szerepvállalását, lehetőségeihez mérten támogatja az Újvidéki TV magyar szerkesztőségét, ugyanakkor támogatja az újvidéki Mozaik TV munkáját, amelynek Kuratóriuma még ez év márciusában felkérte az MNT-t, hogy legyen a társalapítója. Ezt a folyamatot rövid időn belül be kellene fejezni.

A Vajdasági Magyar Televízióhálózat hatékony kiépítése céljából fontos a Pannon TV korszerűsítése és továbbfejlesztése, ami egyben a szervezeti felépítés, a műsorgyártási technológia, a műsorszerkezetek, illetve a műsorrács felújítását is jelenti. A hálózati szerepvállalás maradéktalan teljesítése és a zökkenőmentes fenntartás érdekében növelni kell a Pannon költségvetését, ami jelenleg csupán a minimális működésre és jóval a szerbiai átlag alatti dolgozói bérekre elegendő. A szerbiai, vajdasági és magyarországi támogatások lehetséges növelése mellett elsősorban a kereskedelmi és pályázati bevételek gyarapítása is lehetséges. Ennek egyik feltétele a nézőtábor tömegesítése. Ugyancsak fontos a műszaki felszereltség felújítása és bővítése. A gazdagabb műsorkínálathoz, illetve a vajdasági magyar rendezvények, események élő és rögzített közvetítéséhez elengedhetetlen egy SNG-közvetítő stúdiókocsi beszerzése, a lehetőségekhez mért minőségben. A hálózat működésének műszaki előfeltétele a szélessávú internetes kapcsolatok erősítése a televíziók között (alternatíva a földi analóg, illetve digitális, valamint optikai műsortovábbítási kapacitások használata). A konkrét műszaki megoldások a megvalósítás folyamán használatos telekommunikációs és számítógépes rendszerek lehetőségeitől függenek. Tekintettel arra, hogy az elmúlt

időszakban milyen gyorsan fejlődött ezen a területen a technika, ennek ütemét nehéz megtervezni. A Pannon TV számára a jövőben mindenképpen meg kell oldani a videojel továbbítását a kábelszolgáltatók fejállomásai felé, ugyanis a jelenlegi megoldás már nem felel meg az új szabványoknak. Erre több alternatív megoldás lehet: jeltovábbítás bérelt vonalon a szolgáltató felé, vagy a Pannon TV jelét műholdra kell továbbítani (pl. DIGI TV). Ennek a megvalósítására is több műszaki megoldás létezik. Fontos, hogy a Pannon műsora minél előbb elérhető legyen Vajdaság egész területén. Ezáltal a Pannon RTV a magyar nyelvű tájékoztatás meghatározó regionális központjává válhat.

A létrehozási szándék mellett a hálózat kiépítésének és működtetésének másik fontos feltétele a megfelelő anyagi háttér biztosítása. A Vajdasági Magyar Televízióhálózat létrehozását az MNT Közigazgatási Hivatala koordinálná, és az alapját egy részletes együttműködési megállapodás képezné. Az MNT külön költségvetési eszközöket rendelne évente a projektum megvalósítása érdekében.

A vajdasági magyar közszolgálati, elektronikus médiának elsősorban a vajdasági magyarságot kell tájékoztatnia, de módot kell találni arra, hogy a többségi nemzetet is folyamatosan informálja az itteni magyarsággal kapcsolatos témákról. Ennek érdekében kezdeményezni kell, hogy a Szerbiai Rádió és Televízió egyes csatornája biztosítson heti 30 perces adásidőt a vajdasági magyarság eseményeinek, jeles személyiségeinek a bemutatására. A műsort a Pannon RTV vagy a Vajdasági RTV magyar szerkesztősége készíthetné, esetleg a két médiaház közös produkciójában lehetne megvalósítani.

V.10. Kezdeményezési javaslat a társalapítói jogok átvételére MNT-döntés alapján

A Törvény a nemzeti tanácsokról kimondja (19. szakasz): A nemzeti tanács önállóan vagy más jogi személlyel egyetemben lapkiadó, rádió-televíziós, nyomdai valamint vételezett médiát reprodukáló tevékenységet folytató intézményekben és gazdasági társaságokban alapítói jogokat és köteleességeket gyakorolhat. Teljes egészében vagy túlnyomóan kisebbségi nyelven tájékoztató tömegtájékoztatói közvállalatok és intézmények alapítójaként a köztársaság, az autonóm tartomány vagy a helyi önkormányzat, a nemzeti tanáccsal való megállapodás alapján, az alapítói jogokat egészében vagy részben a nemzeti tanácsra ruházhatja át.

A törvényes jogosítványok érvényesítéséért a Magyar Nemzeti Tanács kezdeményezi a közvetlen finanszírozási kötelezettség nélküli társalapítói státusz megszerzését a Szabadkai Rádió, az újvidéki Mozaik TV, valamint a topolyai Régió Rádió esetében. Ez utóbbi kettő korábban már eljuttatta az erre vonatkozó kérelmét. A Régió Rádió napi rendszerességgel hozzájárul a 24 órás vajdasági magyar rádióműsor kialakításához, amelynek alkotó része a Szabadkai Rádió. A Mozaik TV pedig napi rendszerességgel részt vesz a folyamatos vajdasági magyar tévéműsor elkészítésében.

Az Európai Unió és az Európai Tanács több dokumentuma hangsúlyozza a kisebbségi médiumok védelmét és támogatásuk szükségességét, hiszen támogatás nélkül a kisebbségi média nagyon nehéz helyzetbe kerülhet, sok esetben megszűnhet, ez pedig egyben az anyanyelvhasználat visszaszorulását és egy kisebbségi jog csorbulását jelenti. Az anyanyelvhasználati és az anyanyelvű tájékoztatásra való egyetemes kisebbségi jog csorbitásának megelőzésére a Magyar Nemzeti Tanács szükség esetén vállalja további, magyar nyelven (is) tájékoztató médiumok társalapítói jogát.

V.11. Kistérségi média támogatása

A médiarendszerben valamennyi lokális tájékoztatási eszköznek meg kell találnia a helyét és a szerepét, de elsősorban azoknak, amelyek közszolgálati tartalmakat is közvetítenek,

tehát beszámolnak a vajdasági magyar közösséget érintő fontos eseményekről. A helyi tájékoztatási rendszer felállításánál, illetve támogatásánál figyelembe kell venni, hogy a régiókban biztosítva legyen a folyamatos sajtójelenlét.

A Magyar Nemzeti Tanács minden egyes, magyar nyelvű tartalomszolgáltatást végző tömegkommunikációs eszköz jelenlétét hasznosnak és üdvösnek tartja, mert azok erősítik az anyanyelvű tájékoztatást, és nagyon fontos szerepük van azokban a közösségekben, ahol megjelennek, de nem tud anyagi felelősséget vállalni a helyi tájékoztatási rendszer biztonságos működtetéséért. A Magyar Nemzeti Tanács költségvetésében szerepel egy tétel a kistérségi média pénzelésére, de a kistérségi tájékoztatási eszközöknek ki kell használniuk a pályázati lehetőségeket is.

anyagi támogatás mellett nagyon fontos a szakmai, politikai és jogi segítség. A stratégiakészítés közben elvégzett helyzetfelmérés – tanácskozások a kistérségi média képviselői részére, közvéleménykutatás, mélyinterjúk – azt mutatta ki, hogy az anyagi jellegű kérdéseken túl a szakmai képzés iránti igény a legkifejezettebb.

A megmaradás egyik biztosítéka az összefogás és a közös fellépés. Az egymás közötti együttműködési formák kialakulásával az egymás közötti minta-átadás is erősebb lehet. Létrejöhetnek helyi tájékoztatási pontok, de kiteljesedhetnek a kárpát-medencei együttműködésben rejlő lehetőségek is, és a sajtó valóban a nemzeti identitáspolitika egyik hordozója lehetne. Lépéseket kell tenni az internet hozzáférés minél szélesebb körben történő biztosítása érdekében, és olyan tartalomfejlesztők kiképzésére, akik kreatív módon járulhatnak hozzá ahhoz, hogy a nemzetstratégiai kérdések rendszeresen és hangsúlyosan jelenjenek meg a sajtóban. A közösség megmaradásáért a vészes népességfogyatkozás mérséklésében és megállításában, valamint a sikeres érdekérvényesítésben a médiának a maga eszközeivel hatékonyan és folyamatosan cselekednie kell. Erre ad lehetőséget az újra működőképes Kistérségi Hírmondó című internetes portál, ahova a helyi lapok és elektronikus médiumok feltölthetik híreiket és minden egyéb közérdekű médiaterméküket. A logisztikai háttértámogatást a meglévő műszaki és szervezeti alapok továbbfejlesztésével az MNT segíti.

A Kistérségi Hírmondó az első lépés a Vajdasági Magyar Tudósítóhálózat kialakításában, amely a Vajdasági Magyar Rádióhálózat, a Vajdasági Magyar Tévéhálózat, illetve a Vajdasági Magyar Médiahálózat alapköve. Létrehozásához a Magyar Nemzeti Tanács is hozzájárul mind saját eszközeivel, mind pedig a pályázati források hozzáférhetőségének a biztosításával.

V.12. Együttműködés a szakmai szervezetekkel

A média jobb együttműködése érdekében az írott, az elektronikus és online médiumok, stúdiók és alkotók igyekeznek kapcsolatot teremteni és együttműködni a megfelelő vajdasági, szerbiai, magyarországi és nemzetközi szakmai csoportosulásokkal. A hálózat egyenjogú tagjai és felhasználói lehetnek azon médiaszervezetek is, amelyek működése nem tartozik az MNT hatáskörébe. Ezekkel az MNT együttműködési megállapodásokat köthet bizonyos közszolgálati feladatok ellátására. A médiahálózat kiépítése és működtetése az MNT által megbízott szervezetek, szakmai csoportok, illetve egyének feladata.

A hatékonyabb anyanyelvű tájékoztatás, a vajdasági magyar médiumok közötti jobb együttműködés, az újságíró képzés és továbbképzés lehetőségeinek biztosítása, a hazai és külföldi szakmai szervezetekkel való együttműködés megteremtése, valamint a sajtóban dolgozók helyzetének javítása terén jelentős szerepe van a Vajdasági Magyar Újságírók Egyesületének.

V.13. Együttműködés a magyarországi médiával

A vajdasági magyar média fennmaradásához és fejlesztéséhez szükség van a magyarországi média támogatására és együttműködésére. Fontos, hogy a magyarországi média folyamatosan és tárgyilagosan tájékoztasson a vajdasági és a szerbiai történekekről, hogy ezek az információk eljussanak nem csak a magyar közönséghez Magyarországon és a Kárpát-medencében, hanem egész Európába. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy Vajdaság és magyar közössége a magyarországi média érdeklődésének a peremére szorult, és ritkák az átfogó, szakszerű és lényegretörő beszámolók a vajdasági folyamatokról, jelenségekről, történekekről. Tájékoztatáson nem csak a napi híradásokat, hanem a kulturális, gazdasági, egyházi és más társadalmi történekek megjelenítését is értjük. Különösen fontos számunkra, hogy az anyaországi szakma és politikum segítségével az anyaországi média nagyobb figyelmet fordítson a vajdasági történekekre.

Mivel a vajdasági magyarság részben az anyaországi média szolgáltatásait veszi igénybe és arra támaszkodik, a közösség számára az sem mellékes, hogy a határon túlról érkező információk a valós viszonyokat és történekeket kommunikálják. Ezért az MNT és a vajdasági média érdeke és kötelessége a szoros együttműködés a magyarországi illetékes intézményekkel és médiával. Ebből eredően a vajdasági magyar média egyik sarkallatos feladata a kommunikációs híd szerepvállalása a szerbiai és a magyarországi média között. A magyar közszolgálati médiával, elsősorban a televíziókkal és hírszolgáltatókkal való kapcsolattartás koordinálását és vezetését a Pannon RTV látja el a magyarországi stúdióknak nyújtott egyéb szolgáltatásokkal egyetemben.

A hálózati együttműködés a fennmaradás biztosítója, ezért a hazaiak mellett fontosak a nemzetközi kapcsolatok is, amelyekben belül kiemelt szerepe van az anyaországi szakmai együttműködések kibővítésének: közös fórumok, közös képzések és továbbképzések, amelyek hatására megerősödik a közös szakmai nyelv és etika. Szorgalmazni kell az állandósult hírcserét, valamint a munkatárs-csere intézményesülését. A médiahálózat tagjai nem csak információközvetítést vállalhatnak fel, hanem kultúraszervező és kezdeményező intézményekké is válhatnak. A médiahálózatban egyre nagyobb teret nyernének az újságírás szakmai értékei.

A fejlett demokráciákban már régóta meghonosodott gyakorlattal összhangban elmaradhatatlan a hivatásos újságírók folyamatos szakmai továbbképzése. Ebben az anyaországi szakmai szervezetek és szerkesztőségek tevékeny segítségére is igényt tartunk. Ezzel egyidejűleg közösségünkben feltételeket kell teremteni a befogadó közeg médiakultúrájának a javítására is. A fogyasztó-kapacitás növelése érdekében fontos az eMagyar pontok és teleházak megerősítése, és ahol lehetséges, olyan fejlesztések beindítása, amelyek e felhasználói kimeneteket piacképessé tudják tenni.

V.14. Felkészülés a digitális műsorszórési technikára való átállásra

A Nemzetközi Távközlési Egyesület (International Telecommunication Union, ITU) 2006-ban tartott genfi konferenciáján elfogadott megállapodás szerint (RRC06) az R1-es régióba tartozó európai, afrikai és közel-keleti államoknak 2015 június derekától kell digitálisan sugározniuk a rádió- és tévéműsoraikat. Később az elhúzódo technikai felkészülés miatt a rádiót felmentették az átállás kötelezettsége alól. Ez azt jelenti, hogy a rádióval csak 2015 után foglalkozik az ITU, vagyis előreláthatóan 2018-2020 közé tehető az analóg rádiózás teljes kikapcsolása.

Az RRC06-os megállapodás alapján az illetékes szerbiai minisztérium (Ministarstvo za telekomunikaciju i informaciono društvo) kidolgozta a digitális átállásról szóló stratégiáját és a kivitelezési ütemtervet. Ebben 2012 áprilisát jelölik meg az analóg tévésugárzás kikapcsolásának időpontjául. Hasonló időpontokat határoztak meg Magyarországon és

Bulgáriában is, ám bejelentették, 2014 végéig nem kapcsolják ki az analóg rendszerű sugárzást. A határidő kitolódása minden bizonnyal Szerbiában is várható.

Egy 2009-es kormányrendelet alapján létrehozták a műsorközlő vállalatot, amely 2011. január elsejétől Szerbiában már átvette az RTS közvetítő technikáját. Ennek a közvállalatnak a feladata a műsorközlő és kommunikációs hálózatok működtetése, karbantartása, fejlesztése és bérbeadása a tartalomszolgáltatók részére, valamint a jó vételi lehetőségek biztosítása.

Szerbia két multiplex-szel indul, ami azt jelenti, hogy a korábbi egy csatorna–egy tévéműsor helyett egy csatornán egy egész műsorcsomag kerül sugárzásra, amelyben 12-14 tévéadás is lehet. Újdonság a szabályozásban az is, hogy nem lesznek lokális tartalomszolgáltatók, csak országosak és regionálisak. Ha két műsorcsomaggal indul a digitális sugárzás – az egyikre az országos engedéllyel rendelkező adók kerülnek, a másikra a regionálisak –, az némi jóindulattal legfeljebb 30 tévéműsört jelent, amiből azt a következtetést kell levonnunk, hogy oda kell figyelni, és fel kell készülni a részarányos elosztásra.

A Magyar Nemzeti Tanács a megfelelő köztársasági intézményeknél időben kezdeményezi, hogy a magyar média számára biztosítva legyen legalább:

- két tartományi sugárzású rádió frekvencia
- két tartományi sugárzású TV frekvencia
- három regionális rádió frekvencia (Észak-Bácska, Dél-Bácska, Észak-közép Bánát)
- három regionális TV frekvencia (mint rádió)
- a magyarság szempontjából legfontosabb városokban egy-egy rádió és TV frekvencia (Szabadkán két rádió és egy TV)

Egyben az MNT kezdeményezi, hogy a tartományi frekvenciaelosztásról időben kezdődjenek meg a tárgyalások.

A vajdasági magyar elektronikus média további fejlesztésében és támogatáspolitikájában kiemelt helyet érdemel a digitális technológiára való áttérés. Fontos tájékoztatni a vajdasági magyarságot a digitális átállásról, mert egy teljesen új megoldásról van szó, amelynek a kommunikációjáról az állam vélhetően csak szerb nyelven fog gondoskodni. A Magyar Nemzeti Tanács Tájékoztatási Bizottsága létrehozhat egy munkacsoportot, elsősorban tévés és rádiós szakértőkből, amely javaslatot dolgoz ki a digitális átállásra való felkészülés lépéseire vonatkozóan. Egyben folyamatosan figyelemmel kíséri a történéseket, amiről időszakosan tájékoztat, és lehetőségeihez mérten képviseli a kisebbségi érdekeket. A vajdasági magyar közönségnek a szükséges tudnivalókat ismeretterjesztő előadásokon, illetve szórólapokon biztosítja.

Ha a digitális átállás elmarad, s megmarad az analóg sugárzás, akkor feltétlenül kérni kell szavatolt kisebbségi frekvenciákat – figyelembe véve a magyarság számarányát.

V.15. Oktatási programok támogatása, szakmai tanfolyamok

Az MNT az Oktatásfejlesztési Stratégiában megjelölt célkitűzésekre épülve maradéktalanul támogatja a médiaszakértők egyetemi képzését, lehetőleg magyar nyelven. Szorgalmazza, hogy az oktatásfejlesztési programokban – az ösztöndíj-programokban, a magyar nyelvpolási programokban, a szerb nyelv tanulásának programjaiban, a magyarországi továbbtanulás és oklevél-honosítási támogatásban - minél több leendő, illetve már képzett médiaszakértő is helyet kapjon.

V.15.1. Pályakezddést támogató program

Az MNT támogatja az állami egyetemeken végzetek munkahelyhez juttatását, és támogatja a pályakezddő programokban való részvételüket. Ahogyan az Oktatásfejlesztési stratégiában megfogalmaztuk, a Vajdaságban megvalósítandó ösztöndíj-program,

valamint a felsőoktatásban részt vevő hallgatók létszámának növelését szolgáló egyéb programok hatékonyságát tovább növelheti egy olyan rendszer beindítása, amely lehetővé teszi a felsőfokú végzettségű pályakezdeők bemutatkozását és érvényesülését. Szorgalmazzuk, hogy ebbe maradéktalanul bekapcsolódjon a médiatársadalom is. E programot a térségünkben működő olyan civil szervezetek és intézmények bevonásával kívánjuk végrehajtani, amelyek alapszabályában a tudományosság ápolása és az értelmiség helyzetének a javítása áll. Különösképp számítanánk azokra a szervezetekre, amelyek már az elmúlt időszakban is sikeres lépéseket tettek a térségünk értelmiségi rétegének növelésére. A munkát kereső fiatal média-szakemberek is elektronikus portál, szakmai rendezvények és az együttműködő szervezetek tájékoztatása által értesülhetnének a Vajdaságban fellelhető lehetőségekről, és ugyanitt tér lenne arra is, hogy bemutathassák képességüket a foglalkoztatói szféra számára. Ez a kommunikációs rendszer állandó összeköttetésben lenne a munkaközvetítőkkel, többek között a médiával és egyéb vállalkozói tömörülésekkel, és előnyöket nyújtana azoknak a munkavállalóknak, akik pályakezdő magyar felsőfokú képzettségű gyakornokokat vennének fel. E rendszer eredményeként várhatóan több magyar média-szakember helyezkedne el térségünkben, és lehetőség szerint erősíthetné a nem kizárólag magyar nyelven tájékoztató médiumokban is a magyar tájékoztatást. Egyben nőne a pályakezdeők biztonságérzete, hiszen éreznék, hogy van egy olyan környezet, amely felelős helyet szán a képzett magyar embereknek ebben a térségben, és a tudásalapú társadalomra alapozza jövőjét. A program beindítása 2012 végén, 2013 elején esedékes.

V.15.2. Felnőttképzés, szakmai tanfolyamok

Szerbiában teljesen elhanyagolt, szabályozatlan és kidolgozatlan a felnőttképzés, nincs törvény a felnőttoktatásra. Általában azt a képzést és oktatást sorolják a felnőttképzés rendszerébe, amely nem tartozik a közoktatás és a képzettségi szintet nyújtó egyetemi oktatás keretébe. A vajdasági magyar média színvonala egyenes arányban van az alkalmazottak képzettségi szintjével. A klasszikus formális oktatásban való képzés, főleg magyar nyelven, nem kielégítő. Ezért rendkívül fontos szerepe lehet a kiegészítő oktatásnak, továbbképzésnek. Amennyiben intézményeink elsőként kapcsolódnak be az ilyen jellegű, most kialakuló akkreditált programokba, akkor ez jelentős előnyt nyújthat a magyar munkavállalóknak. Ebbe a folyamatba be kellene kapcsolni a meglévő magyar oktatási intézményeket (szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar), az adott területen már tapasztalattal rendelkező intézményeket (CNESA Magyararkanizsa, Pro Media Újvidék), de a Magyar Nemzeti Tanács által kiválasztott civil szervezeteket is. Mielőbb el kell kezdeni ezeknek a modelleknek az átültetését, pontosan és naprakészen nyomon követve az itthoni költségvetési támogatási lehetőségeket.

A Magyar Sajtó- és Kulturális Központban az MNT, a politikai és a civil szervezetek, valamint szakmai szövetségek és médiainstítúciók rendszeresen kezdeményezhetnek és szervezhetnek szakmai konferenciákat és beszélgetéseket a médiáról, valamint a különböző társadalmi szerveződések és a média viszonyáról.

Hazai és külföldi média- és más szakértők bevonásával eddig is voltak villám-tanfolyamok, ismeretterjesztő előadások, az ilyenek rendszeresítése az igények függvényében tervszerű feladat.

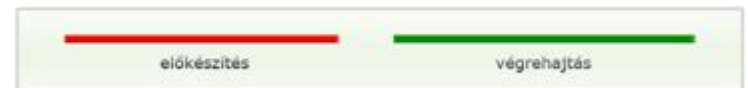
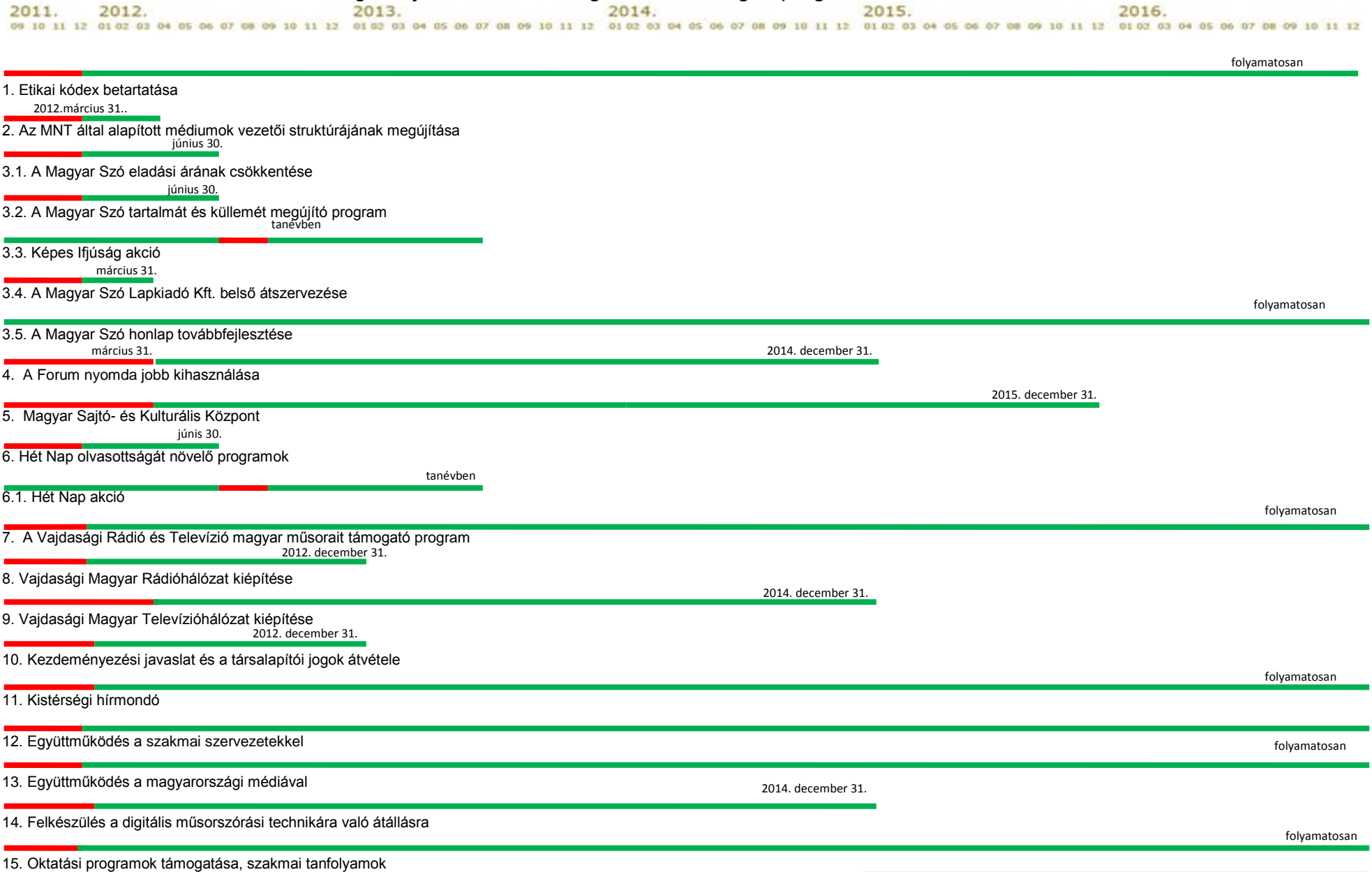
A média kötelessége figyelemmel kíséreni és élni az életfogytiglan tanulás kínálkozó lehetőségeivel. A szerkesztőségi vezetőknek folyamatosan lehetőséget kell biztosítaniuk az alkalmazottak továbbképzésére a különféle hazai és külföldi tanfolyamokon, szakmai előadásokon.

VI. OPERATÍV FELADATOK

A Vajdasági Magyar Médiastratégia végrehajtását a Magyar Nemzeti Tanács Közigazgatási Hivatala koordinálja. A Közigazgatási Hivatal az MNT költségvetésének tervezésekor, a szerbiai és magyarországi hatóságokkal történő megbeszélések során köteles minden tőle telhetőt megtenni annak érdekében, hogy az V. fejezetben meghatározott programok végrehajtásához pénzforrásokat biztosítson. A Hivatal köteles továbbá biztosítani a részletes operatív cselekvési tervek kidolgozását, valamint a programok hatékony és időbeni végrehajtását. A Hivatal a médiastratégia végrehajtásába bekapcsolhat minden magyar intézményt, civil szervezetet, egyesületet, illetve lehetőség szerint a célok elérése érdekében együttműködik a magyar politikai szervezetekkel.

A Közigazgatási Hivatal a Vajdasági Magyar Médiastratégia elfogadása után legkésőbb egy évvel jelentést készít az MNT számára, amelyben beszámol annak végrehajtásáról, és szükség szerint előterjeszti módosítását.

A stratégiai fejlesztési célok megvalósítását segítő programok időrendi bemutatása

TARTALOM

I. Bevezető.....	1
II. Helyzetkép – tendenciák	1
1. Nyomtatott sajtó	6
2. Elektronikus média	11
3. Internetes sajtó	18
4. A vajdasági újságírók szakmai önszerveződése – VMÚE	19
III. Általános helyzetkép-összefoglaló	20
IV. Stratégiai fejlesztési célok	22
1. A magyar szellemiségű, közösségépítő, -megtartó és -fejlesztő, közszolgálati tömegkommunikáció megerősítése	23
2. A vajdasági magyar írott sajtó színvonalának és olvasottságának növelése	23
3. A Vajdasági Rádió és Televízió magyar adásainak és szerkesztőségeinek támogatása	25
4. Napi 24 órás folyamatos magyar nyelvű rádió- és TV-műsor biztosítása	26
5. A vajdasági magyar médiatársadalom szakmai színvonalának emelése	28
V. A stratégiai fejlesztési célok megvalósítását segítő programok	29
1. A vajdasági magyar szellemiségű közszolgálati média értékrendje	29
2. Az MNT által alapított médiumok vezetői struktúrájának megújítása	31
3. A Magyar Szó olvasottságát növelő programok	32
3.1. A Magyar Szó eladási árának lehetőleg csökkentése	32
3.2. A Magyar Szó tartalmát és küllemét megújító program	32
3.3. Képes Ifjúság akció	33
3.4. A Magyar Szó Lapkiadó Kft. belső átszervezése	33
3.5. A Magyar Szó honlap továbbfejlesztése	34
4. A Forum nyomda jobb kihasználása	34
5. Magyar Sajtó- és Kulturális Központ	34
6. Hét Nap olvasottságát növelő programok	36
6.1. A Hét Nap tartalmát és küllemét megújító program	36
6.2. Lapterjesztés- és marketing-fejlesztő program	36
6.3. Hét Nap akció	37
7. A Vajdasági Rádió és Televízió magyar műsorait támogató program	37
8. Vajdasági Magyar Rádióhálózat kiépítése	38
9. Vajdasági Magyar Televízióhálózat kiépítése	39
10. Kezdeményezési javaslat a társalapítói jogok átvételére	40
11. Kistérségi média támogatása	40
12. Együttműködés a szakmai szervezetekkel	41
12. Együttműködés a magyarországi médiával	42
13. Felkészülés a digitális műsorszórás technikára való átállásra	42
14. Oktatási programok támogatása, szakmai tanfolyamok	43
14.1. Pályakezdet támogató program	43
14.2. Felnőttképzés, szakmai tanfolyamok	44
VI. Operatív feladatok	45
A stratégiai fejlesztési célok megvalósítását segítő programok időrendi bemutatása	46